

Ministerul Economiei
și Infrastructurii
al Republicii Moldova

MINISTERUL ECONOMIEI ȘI INFRASTRUCTURII AL REPUBLICII MOLDOVA

Raport lunar privind evoluția social-economică a Republicii Moldova

CONFORM DATELOR DISPONIBILE LA 31.05.2021

Chisinău 2021

CUPRINS

Sumar executiv	4
1. Sectorul real	7
1.1. Produsul Intern Brut.....	7
1.2. Industria	8
1.3. Agricultură	10
1.4. Transportul de mărfuri și pasageri	10
1.5. Comerțul intern de bunuri și servicii.....	11
1.6. Activitatea turistică	13
1.7. Investiții în active imobilizate	13
2. Sectorul monetar	15
2.1. Inflația	15
2.2. Cursul de schimb și piața valutară.....	17
2.3. Indicatorii monetari	19
3. Finanțe publice	23
3.1. Bugetul public național	23
3.2. Datoria de stat administrată de Guvern	25
4. Sectorul extern	26
4.1. Balanța de plăți externe	26
4.2. Comerț internațional cu mărfuri	32
4.2.1. Exporturi (FOB).....	33
4.2.2. Importuri (CIF)	35
4.2.3. Indicii comerțului internațional cu mărfuri în trimestrul I 2021	37
5. Sectorul social	38
5.1. Piața muncii	38
5.2. Remunerarea muncii	39
5.3. Veniturile și cheltuielile populației	40

Lista figurilor

Figura 1.1. Evoluția trimestrială a Produsului intern brut anii 2018-2020 (%).....	7
Figura 1.2. Evoluția PIB pe resurse și contribuția sectoarelor (%), anii 2017-2020	7
Figura 1.3. Evoluția PIB pe utilizări și contribuția sectoarelor (%), anii 2017-2020	8
Figura 1.4. Evoluția lunară a sectorului industrial, %, 2020-2021	8
Figura 1.5. Evoluția sectorului industrial, ianuarie-martie, 2015-2021, %	9
Figura 1.6. Principalele ramuri care au influențat evoluția industriei în ianuarie-martie 2021, p.p.	9
Figura 1.7. Evoluția producției agricole, trimestrul I, 2010-2021.....	10
Figura 1.8. Evoluția efectivului de vaci, 2010-2021.....	10
Figura 1.9. Evoluția lunară a volumului mărfurilor transportate, %	10
Figura 1.10. Evoluția lunară a numărului de pasageri transportați, %	11
Figura 1.11. Evoluția lunară a cifrei de afaceri în comerțul cu amănuntul și serviciile prestate populației, %	11
Figura 1.12. Evoluția lunară a cifrei de afaceri în comerțul cu ridicata și serviciile prestate întreprinderilor, % ..	12
Figura 1.13. Numărul turiștilor cazați în structurile de primire turistică colective cu funcțiune de cazare, mii persoane.....	13
Figura 1.14. Evoluția volumului investițiilor, ianuarie-martie 2017-2021, %	13
Figura 1.15. Contribuția surselor de finanțare la evoluția investițiilor, 2020	14
Figura 1.16. Gradul de influență asupra evoluției investițiilor pe tipuri de active, ianuarie-septembrie 2020	14
Figura 2.1. Dinamica ratei anuale a inflației , %	15
Figura 2.2. Dinamica indicilor prețurilor internaționale la principalele grupe de produse (2016=100), %	15
Figura 2.3. Contribuția principalelor componente la rata inflației, aprilie față de decembrie a anului precedent (p.p.).....	16
Figura 2.4. Creșterea (+) /scaderea (-) prețurilor la principalele produse alimentare,.....	16
Figura 2.5. Creșterea (+) /scăderea (-) prețurilor la principalele mărfuri nealimentare,	17
Figura 2.6. Creșterea (+) /scaderea (-) tarifelor la principalele servicii prestate populației,	17
Figura 2.7. Evoluția cursului de schimb al monedei naționale față de dolarul SUA și Euro, Lei/USD, Lei/EUR	17
Figura 2.8. Gradul de acoperire a cererii nete de valută străină din partea agenților economici prin oferta netă de valută străină de la persoanele fizice, %	18
Figura 2.9. Activele oficiale de rezervă ale Băncii Naționale a Moldovei.....	18
Figura 2.10. Structura Masei monetare M3	19
Figura 2.11. Contribuția la evoluția masei monetare M3, sfârșitul lunii aprilie a anilor 2017-2021, p.p.	19
Figura 2.12. Soldul depozitelor și ratele dobânzii (medii lunare) la sfârșitul lunii aprilie 2017-2021	19
Figura 2.13. Dinamica lunară a depozitelor noi atrase, mil. lei.....	20
Figura 2.14. Soldul creditelor și ratele dobânzii (medii lunare) la sfârșitul lunii aprilie 2017-2021.....	20
Figura 2.15. Portofoliul de credite pe sectorul bancar al Republicii Moldova la sfârșitul lunii aprilie 2020 - 2021, mil. lei.....	21
Figura 2.16. Dinamica lunară a creditelor noi acordate după tip de valută, mil. lei.....	21
Figura 2.17. Creditele noi acordate după tip de utilizatori, mil. lei.....	22
Figura 2.18. Creditele noi acordate persoanelor fizice, mil. lei.....	22
Figura 2.19. Evoluția ratei de bază și a ratelor dobânzii la depozite și credite, %	22
Figura 3.1. Evoluția lunară a veniturilor și cheltuielilor bugetare în anii 2020-2021	23
Figura 3.2. Contribuția componentelor la creșterea veniturilor bugetare (%), ianuarie-aprilie 2021	23
Figura 3.3. Structura veniturilor bugetare (%)	24
Figura 3.4. Contribuția componentelor la creșterea cheltuielilor (%), ianuarie-aprilie 2021	24
Figura 3.5. Datoria de stat la data de 30 aprilie a anilor 2016-2021, mil.lei.....	25
Figura 3.6. Evoluția lunară a datoriei de stat internă și externă (%), anii 2020-2021	25
Figura 3.7. Structura VMS pe maturități, %	25

Figura 4.1. Principalele componente ale contului curent, mil. dolari SUA	26
Figura 4.2. Comerțul internațional cu bunuri, mil. dolari.....	27
Figura 4.3. Comerțul internațional cu servicii, mil. dolari.....	28
Figura 4.4. Exportul serviciilor de telecomunicații, informatică și informații, mil. dolari.....	28
Figura 4.5. Veniturile primare nete, mil. dolari.....	28
Figura 4.6. Veniturile secundare nete, mil. dolari	28
Figura 4.7. Contul financiar, mil. dolari.....	30
Figura 4.8. Achiziția netă de active financiare a investițiilor directe pe instrumente , mil. dolari	30
Figura 4.9. Acumularea netă de pasive a investițiilor directe pe instrumente, mil. dolari	30
Figura 4.10. Structura ISD pe activități economice (capital propriu) la 31.12.2020, %	30
Figura 4.11. Remiterile personale primite de rezidenții Republicii Moldova din străinătate, mil. dolari	31
Figura 4.12. Evoluția comerțului internațional cu mărfuri (trimestrul I, 2017-2021).....	32
Figura 4.13. Evoluția lunară a exporturilor (%) și.....	32
Figura 4.14. Evoluția lunară a importurilor (%) și contribuția pe grupe de țări (p.p.), în anii 2020-2021.....	32
Figura 4.15. Exporturile cu mărfuri pe grupe de țări, mil. dolari (trimestrul I 2021)	33
Figura 4.16. Principalele țări partenere, (trimestrul I 2021)	33
Figura 4.17. Exporturile (FOB) pe principalele secțiuni conform CSCI, rev.4 (trimestrul I 2021)	34
Figura 4.18. Importurile cu mărfuri pe grupe de țări, mil. dolari (trimestrul I 2021)	35
Figura 4.19. Principalele țări partenere, (trimestrul I 2021)	35
Figura 4.20. Gradul de influență la creșterea (+), scăderea (-) importurilor pe secțiuni conform CSCI, rev.4, p.p. (trimestrul I 2021)	36
Figura 4.21. Importurile (CIF) pe principalele secțiuni conform CSCI, rev.4 (trimestrul I 2021)	36
Figura 4.22. Indicele raportului de schimb pe secțiuni de mărfuri în trimestrul I 2021 (%)	37
Figura 5.1. Repartizarea populației de 15 ani și peste (anul 2020), mii persoane	38
Figura 5.2. Populația ocupată pe activități economice, mii persoane	38
Figura 5.3. Numărul șomerilor, persoane	38
Figura 5.4. Evoluția câștigului salarial mediu pe economie, sectorul bugetar și real, (trimestrul I 2017- 2021)	39
Figura 5.5. Câștigul salarial mediu lunar pe activități economice, lei.....	39
Figura 5.6. Structura veniturilor disponibile în anul 2020, %.....	40
Figura 5.7. Structura cheltuielilor de consum în anul 2020, %	40

Sumar executiv

Criza pandemică și seceta au afectat puternic economia Republicii Moldova, Produsul intern brut diminuându-se cu 7% în anul 2020. Majoritatea sectoarelor economice au contribuit negativ la evoluția Produsului intern brut, dar influențe majore se remarcă din contul sectorului agricol, comerțului intern de bunuri cu ridicata și cu amănuntul, industria, activități profesionale, științifice și tehnice, tranzacții imobiliare etc. Totodată, pe partea cererii, măsurile restrictive impuse în contextul răspândirii pandemiei au condus la diminuarea accentuată a consumului populației. Deficitul de resurse financiare și incertitudinile create de criza pandemică au determinat scăderea activității investiționale. Cele mai afectate de criză au fost investițiile din sursele proprii ale agenților economici, generând cel mai mare impact negativ asupra activității investiționale.

După evoluțiile negative continue generate de consecințele pandemiei, sectorul industrial a revenit în trimestrul I 2021 pe un trend ascendent. În ianuarie-martie 2021 volumul producției industriale a crescut cu 3%. Sectorul energetic a avut cel mai mare impact pozitiv asupra creșterii sectorului industrial (+24,2%), precum și unele ramuri ale industriei prelucrătoare: industria ușoară (+13,7%), fabricarea de mobilă (+26,6%), produse din minerale nemetalice (+15,7%), mașini, utilaje și echipamente (+32,9%) etc. Totuși, industria alimentară și o parte din ramurile industriei constructoare de mașini rămân în declin, fiind afectate în continuare de consecințele secetei și ale pandemiei.

Volumului producției agricole a scăzut în primul trimestru 2021 cu 13,3%. Micșorarea producției globale agricole a fost determinată de scăderea producției în sectorul zootehnic cu 13,5%, care ocupă în trimestrul I o cotă de 99% în volumul total al producției agricole. Sectorul zootehnic a fost afectat de seceta din anul 2020, precum și de micșorarea continuă a efectivului de vaci și subdezvoltarea activităților de antreprenariat în acest domeniu.

Transportul de mărfuri și pasageri rămâne în declin în trimestrul I 2021, totuși în luna martie s-au înregistrat evoluții pozitive a numărului de pasageri transportați. În ianuarie-martie 2021 transportul de mărfuri a scăzut cu 14,6%, iar transportul de pasageri – cu circa 26,9%. De remarcat că, în luna martie 2021 numărul de pasageri transportați a crescut cu +16% comparativ cu martie 2020, reprezentând un semnal pozitiv pentru sector.

Evoluția comerțului cu amănuntul și a comerțului cu servicii prestate populației indică o îmbunătățire a cererii din partea populației. În ianuarie-martie 2021 comerțul de bunuri cu amănuntul a înregistrat o creștere de 6,6% (în prețuri comparabile), iar comerțul cu servicii de piață prestate populației – cu 31,1%. A fost în creștere și volumul serviciilor prestate întreprinderilor (+3,4%), și comerțul cu autovehicule (+14,4%) (în prețuri curente). Rămâne în scădere doar comerțul cu ridicata (-4,8%), deși în luna martie s-a înregistrat o creștere a acestuia cu 8%.

Turismul continuă să fie afectat de consecințele pandemiei COVID-19. În trimestrul I 2021 agențiile de turism și turoperatorii au acordat servicii la circa 22,1 mii de turiști și excursioniști, ce constituie doar 57% față de trimestrul I 2020. Din numărul total de turiști, circa 67% au constituit turiștii rezidenți (locali) și circa 33% - turiștii nerezidenți (străini).

Volumul investițiilor în active imobilizate a crescut esențial în I trimestru al anului 2021 (+14,8%). S-au majorat semnificativ investițiile în mașini și utilaje (+21%), mijloace de transport (+51%), precum și în construcții ingineresti (+11,4%). Această evoluție a fost determinată de situația

creditară favorabilă, creșterea investițiilor publice și a celor finanțate din surse străine. Totodată, investițiile în clădirile rezidențiale și nerezidențiale rămân în scădere (-5,7%).

Rata inflației a intrat pe o traiectorie ascendentă. Totuși, rata inflației anuală (aprilie 2021 față de aprilie 2020) rămâne sub limita intervalului de variație al țintei inflației stabilite de Banca Națională a Moldovei (5% +/- 1,5%), constituind 2,8%. În scopul atenuării presiunii dezinflaționiste, la data de 06.11.2020, BNM a luat decizia de a micșora rata de bază de la 2,75% până la 2,65%.

Leul moldovenesc s-a depreciat față de dolar american și Euro. În lunile ianuarie-aprilie 2021 moneda națională a marcat o depreciere de 3,4% față de dolarul SUA în termeni nominali (de la 17,21 lei pentru 1 dolar american la 01.01.2021 până la 17,80 lei la 30.04.2021). Față de Euro leul moldovenesc s-a depreciat cu 2,1%. Stocul activelor valutare de rezervă ale BNM la 30.04.2021 a atins 3750,8 mil. dolari, micșorându-se cu 0,9% comparativ cu nivelul înregistrat la sfârșitul anului 2020 și majorându-se cu 20,1% față de situația la 30.04.2020.

Masa monetară M3 la sfârșitul lunii aprilie 2021 a constituit circa 110,4 mild. lei, majorându-se cu 19,2% comparativ cu sfârșitul lunii aprilie a anului 2020. Evoluția masei monetare M3 a fost determinată de majorarea banilor în circulație cu 31,5%, depozitelor la vedere – cu 37,4%, depozitelor la termen – cu 5,3% și depozitelor în valută străină – cu 7%. Cererea pentru credite este în creștere: volumul creditelor noi acordate în ianuarie-aprilie 2021 a înregistrat o majorare cu circa 24,8% față de perioada respectivă a anului 2020.

Veniturile bugetare au înregistrat creștere de circa 50% în luna aprilie curent. Cumulativ în ianuarie-aprilie la Bugetul public național au fost încasate venituri în valoare de circa 22,5 mild. lei, ceea ce reprezintă o creștere cu 19,1% față de perioada similară a anului 2020. Rezultatul pozitiv se datorează în mare parte relansării consumului intern, care a favorizat majorarea încasărilor din impozite și taxe pe mărfuri și servicii. Totodată, au fost realizate cu 15,5% mai multe cheltuieli, acestea însumând circa 24,7 mild. lei. Cheltuielile pentru ocrotirea sănătății, care s-au majorat de circa 1,5 ori, au avut cea mai mare contribuție la majorarea cheltuielilor bugetare totale. Astfel, deficitul bugetar a atins nivelul de -2 211,8 mil.lei.

Datoria de stat administrată de Guvern se menține la un nivel înalt (72,4 mild. lei), deși ritmul de creștere se temperează, ca rezultat al bazei înalte de comparație din aceeași perioadă a anului precedent. Conform datelor de la sfârșitul lunii aprilie, datoria de stat internă însumează 31,9 mild. lei și a înregistrat creștere cu 30,2% față de aceeași situație din anul precedent. Totodată, datoria de stat externă este la nivel de circa 2,3 mild. dolari SUA (40,5 mild. lei) și a crescut cu 20,4% (cu 19,8% - în moneda națională). Consecințele crizei pandemice continuă să accentueze necesitatea de finanțare a bugetului și, astfel, în lunile ianuarie-aprilie 2021 au fost înregistrate intrări de surse externe de finanțare în sumă de 1 930,25 mil.lei.

Impactul negativ al pandemiei COVID-19 și a măsurilor restrictive asociate s-au răsfârț și asupra balanței de plăți. Diminuarea cererii interne în anul 2020 a determinat micșorarea deficitului contului curent cu 28,9%. De asemenea, sistarea activității economice și perspectivele incerte cu privire la viitor au influențat negativ activitatea investițională și, astfel, în perioada de referință intrările de capital sub formă de investiții străine directe s-au micșorat de 8 ori.

Comerțul internațional cu bunuri a înregistrat creștere în primul trimestru al anului 2021. Relansarea economică în țările partenere a rezultat în trimestrul I 2021 prin majorarea exporturilor (FOB) cu 5,6% comparativ cu trimestrul I 2020. Restabilirea cererii interne față de bunuri din partea

agenților economici și a populației a condus la majorarea importurilor (CIF) cu 13,6%. Soldul negativ al balanței comerciale (FOB/CIF) s-a majorat cu 21,5%.

Câștigul salarial mediu lunar brut al unui salariat din economia națională în trimestrul I 2021 a constituit 8468,6 lei și s-a majorat în termeni nominali cu 10,9% față de trimestrul I 2020. În termeni reali salariul s-a majorat cu 10%. Exprimat în valută străină acesta a constituit circa 401 Euro sau 484 dolari SUA. În sfera bugetară câștigul salarial mediu lunar a constituit 7463 lei, fiind în creștere cu 5,3%, iar în sectorul real – 8839,8 lei și s-a majorat cu 12,8%, respectiv (în termeni nominali).

Mărimea medie a **pensiei lunare** la 01.04.2021 a constituit 2154,94 lei (până la indexare) și s-a majorat cu 12,6% față de aceeași dată a anului 2020 în termeni nominali.

Rata șomajului (ponderea șomerilor BIM în forța de muncă) la nivel de țară în anul 2020 a înregistrat valoarea de 3,8%, fiind mai mică față de anul 2019 (5,1%). Numărul **șomerilor** înregistrați la oficiile forței de muncă în ianuarie-aprilie 2021 a constituit circa 13,9 mii persoane și s-a micșorat cu circa 23% față de ianuarie-aprilie 2020.

În anul 2020 **veniturile disponibile** ale populației au constituit în medie pe o persoană pe lună 3096,6 lei și s-au majorat cu 7,5% (în termeni nominali), iar **cheltuielile** medii lunare de consum - au rămas practic la nivelul anului precedent și au însumat în medie pe o persoană 2791,2 lei.

Mărimea minimului de existență în anul 2020 a constituit în medie pe lună pentru o persoană 2088,4 lei, în creștere față de anul 2019 cu 2,8% (în termeni nominali).

1. Sectorul real

1.1. Produsul Intern Brut

Condițiile climatice extreme și criza pandemică au afectat puternic economia Republicii Moldova în anul 2020, Produsul intern brut (PIB) diminuându-se cu 7% și însumând 206,3 mild. lei. În trimestrul IV traiectoria negativă a PIB și-a diminuat din intensitate, fiind atestat un declin de -3,3%.

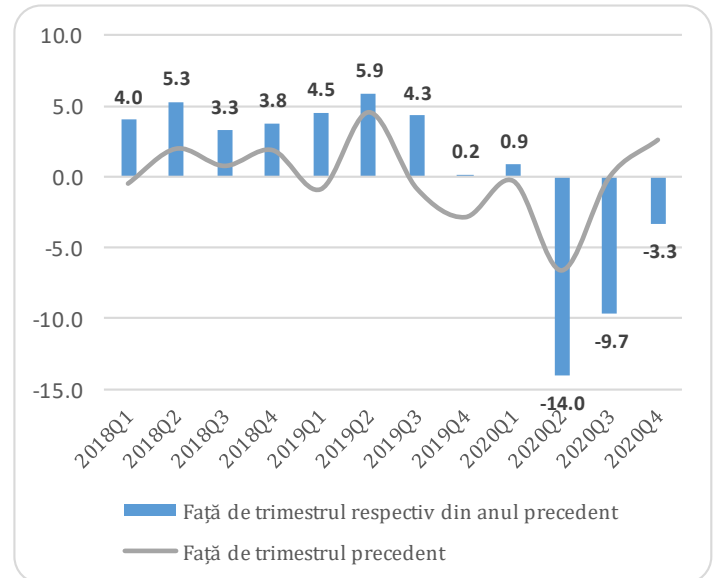
Diminuarea vine ca urmare a restricțiilor impuse pentru combaterea răspândirii pandemiei COVID-19, ce au condus la reducerea semnificativă a activității de producție, comerțului, creșterea șomajului, diminuarea consumului. În condițiile scăderii accentuate a cererii, perturbării lanțurilor valorice globale și gradului înalt de incertitudine, companiile și-au redus activitatea investițională și de export. Aceste efecte au fost aprofundate de condițiile climatice nefavorabile care au determinat scăderea semnificativă a sectorului agricol.

Astfel, în anul 2020, majoritatea sectoarelor economice au contribuit negativ la evoluția Produsului intern brut, dar influențe majore se remarcă din contul sectorului agricol (-2,7 p.p.), comerțului intern de bunuri cu ridicata și cu amănuntul (contribuție de -2,1 p.p.), industria (-0,6 p.p.), activități profesionale, științifice și tehnice (-0,5 p.p.), tranzacții imobiliare (-0,3 p.p.) etc.

Totuși, în perioada de criză s-a resimțit o susținere a economiei din partea sectorului construcțiilor. Influență pozitivă au avut investițiile în infrastructură finanțate din Fondul rutier (de 2 ori mai mult) și din împrumuturile externe (+32,3%). Creșterea acestor investiții s-a reflectat în majorarea volumului investițiilor în construcțiile inginerești: drumuri, sisteme de alimentare cu apă și canalizare etc., care au crescut în 2020 cu 14,7%, ajungând la circa 6,3 miliarde lei.

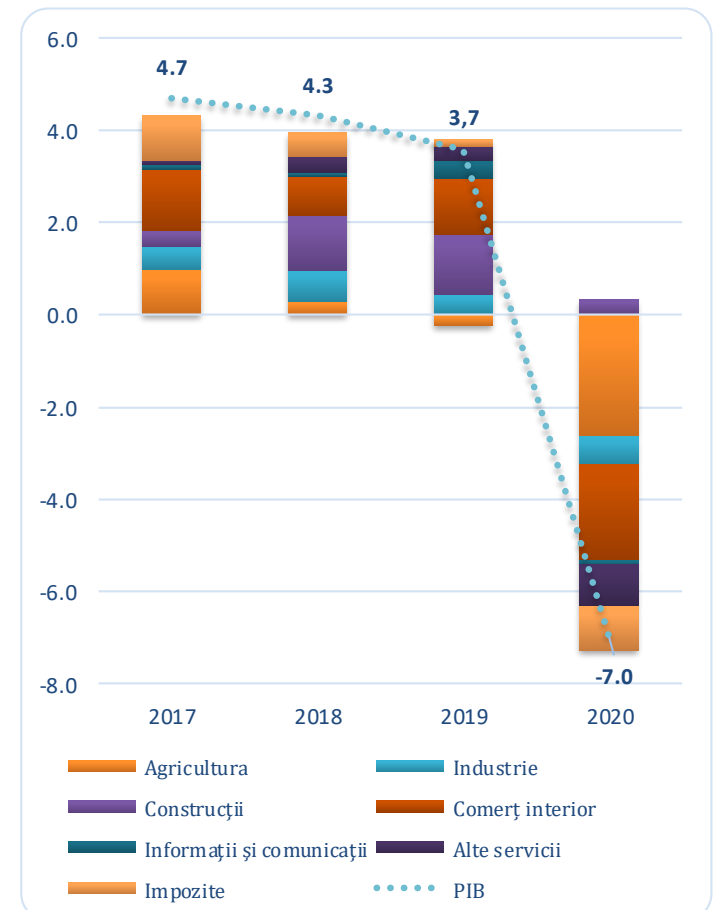
În pofida provocărilor din anul 2020, sectorul „Activități financiare și asigurări” a fost în creștere cu 5,7% și a avut un aport de 0,2 p.p. la PIB. Instituțiile de creditare au acumulat profit atât din activitatea de bază – creditarea, cât și din activitățile conexe de schimb valutar și operațiuni de plată în cazul băncilor. Au înregistrat profit atât instituțiile bancare, cât și organizațiile de creditare nebanară. De asemenea, sectorul de asigurări a acumulat profit datorită

Figura 1.1. Evoluția trimestrială a Produsului intern brut anii 2018-2020 (%)

Sursă: Biroul Național de Statistică

Figura 1.2. Evoluția PIB pe resurse și contribuția sectoarelor (%), anii 2017-2020

Sursă: Biroul Național de Statistică

asigurărilor obligatorii, în special celor auto, care au menținut o profitabilitate ridicată.

Totodată, pe partea cererii, măsurile restrictive impuse în contextul răspândirii pandemiei au condus la diminuarea accentuată a consumului populației. Cu o pondere însemnată de 81,2%, acesta a contribuit cu -5,8 p.p. la evoluția PIB. În mare parte a fost afectat consumul de servicii, sector în care au fost impuse restricții riguroase întru prevenirea răspândirii pandemiei.

De asemenea, deficitul de resurse financiare și incertitudinile create de criza COVID-19 au determinat scăderea activității investiționale. Cele mai afectate de criză au fost investițiile din sursele proprii ale agenților economici, generând cel mai mare impact negativ asupra activității investiționale. Au scăzut esențial investițiile în mașini și utilaje, clădiri. La fel, criza pandemică a influențat puternic fluxul investițiilor străine, în timp ce investițiile publice au fost limitate de constrângerile bugetare. Astfel, formarea brută de capital fix s-a diminuat cu 2,1% și a avut o contribuție negativă de -0,5 p.p.

Reducerea cererii externe din partea principalilor parteneri ai Republicii Moldova a rezultat în scăderea exporturilor de bunuri și servicii cu 15,5%, iar diminuarea consumului a condus la scăderea importurilor - cu 8,9%, respectiv, aceste evoluții generând contribuții asupra PIB de -4,9 p.p. și -5,0 p.p.

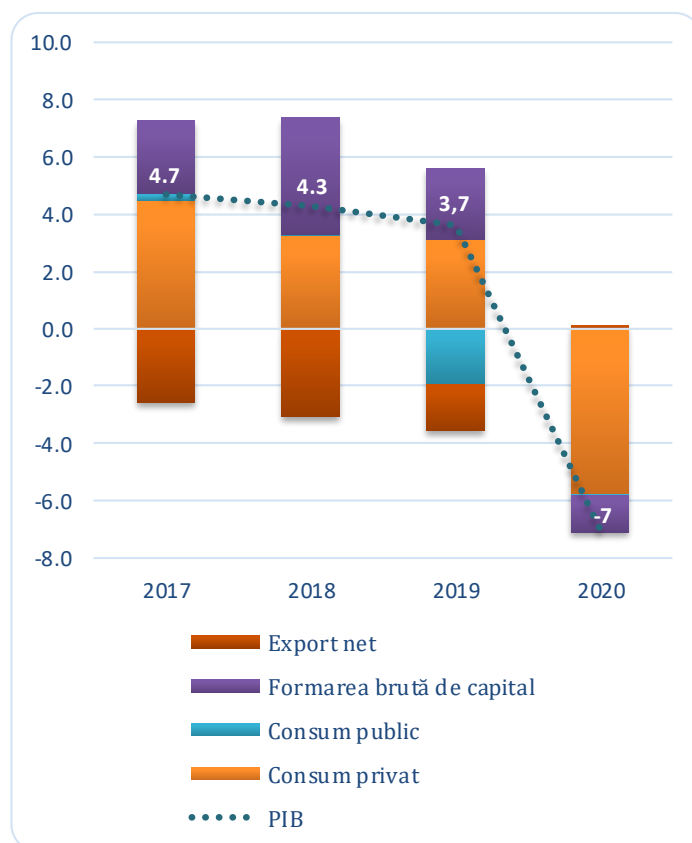
1.2. Industria

Sectorul industrial a revenit pe o traiectorie ascendentă, pentru prima dată după evoluțiile negative continue generate de criza pandemică. În ianuarie-martie 2021 volumul producției industriale s-a majorat cu 3% comparativ cu perioada similară a anului 2020. Sectorul energetic a fost în creștere, însă industria prelucrătoare și extractivă rămân încă în descreștere în perioada I trimestru, deși în luna martie și acestea au înregistrat evoluții pozitive:

- ↓ Industria prelucrătoare: -2,8%.
- ↓ Industria extractivă: -12,7%.
- ↑ Producția și furnizarea de energie: +24,2%.

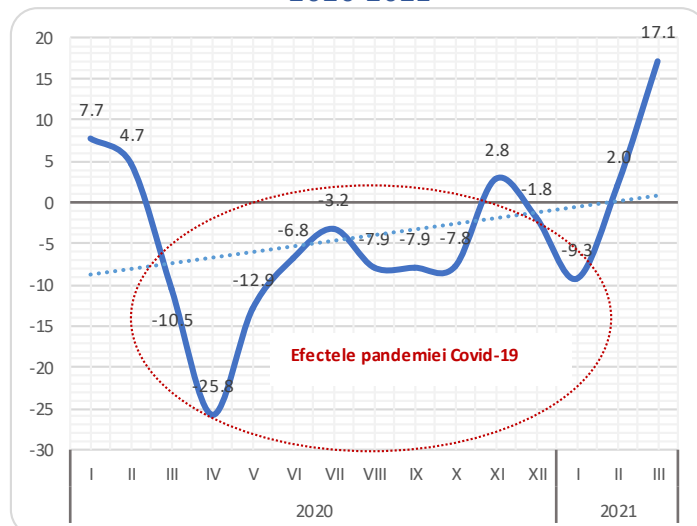
Creșterea sectorului industrial s-a datorat majorării producției ramurii energetice, precum și a unor ramuri ale industriei prelucrătoare. Totuși, consecințele secetei și pandemiei s-au reflectat în special în involuția

Figura 1.3. Evoluția PIB pe utilizări și contribuția sectoarelor (%), anii 2017-2020

Sursă: Biroul Național de Statistică

Figura 1.4. Evoluția lunară a sectorului industrial, %, 2020-2021

Sursă: Biroul Național de Statistică

industrii alimentare și altor ramuri exportatoare. Principalele ramuri care au influențat pozitiv evoluția industriei în I trimestru 2021 au fost:

- producția și furnizarea de energie (+24,2%);
- fabricarea produselor textile (+30,3%);
- fabricarea produselor din minerale nemetalice, inclusiv a sticlei, materialelor de construcții din argilă (+15,7%);
- fabricarea de mobilă (+26,6%);
- fabricarea de mașini și utilaje cu destinație specială (+32,9%);
- fabricarea de echipamente de măsură, verificare și control (+2,4%);
- fabricarea de îmbrăcăminte (+5,8%).

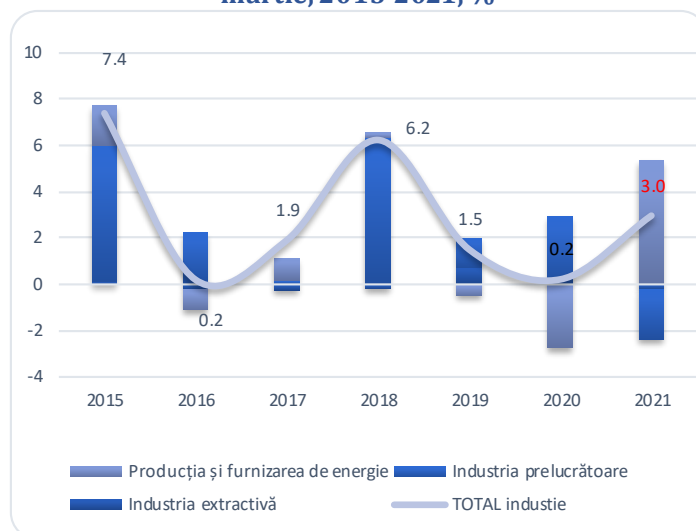
Principalele ramuri care au scăzut în ianuarie-martie 2021, au fost:

- fabricarea uleiurilor și grăsimilor vegetale și animale (-54,7%).
- fabricarea de piese și accesorii pentru autovehicule și motoare (-25,2%);
- fabricarea de fire și cabluri, dispozitive de conexiune pentru acestea (-24,8%);
- prelucrarea și conservarea fructelor și legumelor (-26,7%);
- fabricarea produselor chimice de bază (-21,3%).

Factorii de influență asupra sectorului industrial:

- ↑ diminuarea prețurilor la producția și furnizarea de energie;
- ↑ relansarea economică în țările partenere a condus la creșterea treptată a cererii externe pentru unele bunuri industriale;
- ↑ restabilirea cererii interne față de bunurile industriale din partea agenților economici și a populației;
- ↑ atenuarea treptată a impactului negativ al pandemiei COVID-19;
- ↓ deficitul de producție agricolă ca rezultat al condițiilor meteorologice nefavorabile din anul 2020 cu repercusiuni asupra industriei alimentare.

Figura 1.5. Evoluția sectorului industrial, ianuarie-martie, 2015-2021, %

Sursă: Biroul Național de Statistică

Figura 1.6. Principalele ramuri care au influențat evoluția industriei în ianuarie-martie 2021, p.p.
(+ influență pozitivă; - influență negativă)

Sursă: Biroul Național de Statistică

1.3. Agricultură

În primul trimestru al anului 2021, producția globală agricolă a scăzut semnificativ (-13,3%), însumând circa 1,7 mild. lei. Micșorarea producției globale agricole a fost determinată de scăderea producției în sectorul zootehnic:

- 📉 Producția animalieră a scăzut cu 13,5%.
- 📈 Producția vegetală a crescut cu circa 8,2%.

Scăderea sectorului zootehnic, care ocupă în trimestrul I o cotă de 99% în producția globală agricolă, a fost determinată de descreșteri în toate categoriile de producție animalieră:

- producția în masă vie a vitelor și păsărilor (-13,1%).
- producției de lapte (-14,6%).
- producției de ouă (-13,9%).

Factorii de bază ce au influențat evoluția sectorului agricol în trimestrul I au fost:

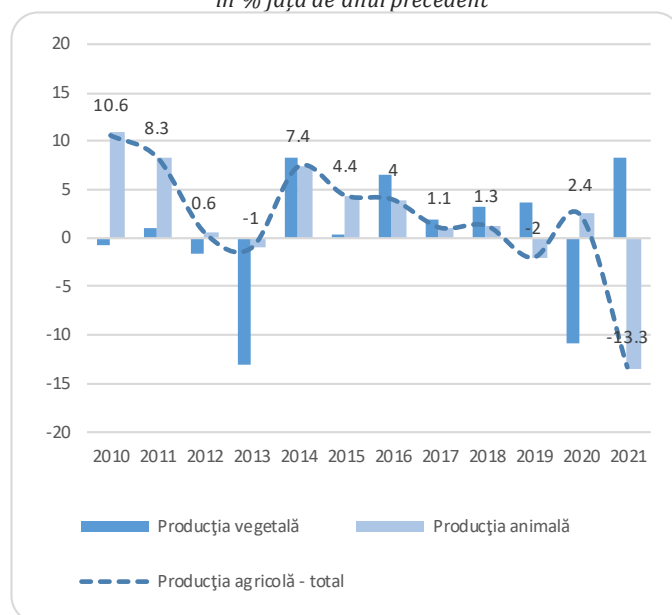
- 📉 Consecințele secetei din anul 2020 asupra sectorului zootehnic.
- 📉 Micșorarea efectivului de vaci (-11% în I trimestru 2021) și respectiv a producției de lapte.
- 📉 Concentrarea efectivului de vaci în gospodăriile individuale ale populației (circa 92%) și subdezvoltarea activităților de antreprenorat în zootehnie.
- 📉 Imposibilitatea certificării calității producției animaliere pentru export în Uniunea Europeană.

1.4. Transportul de mărfuri și pasageri

Transportul de mărfuri rămâne în declin în I trimestru 2021. În ianuarie-martie 2021 volumul mărfurilor transportate a însumat 3075,8 mii tone, diminuându-se cu 14,6% comparativ cu perioada

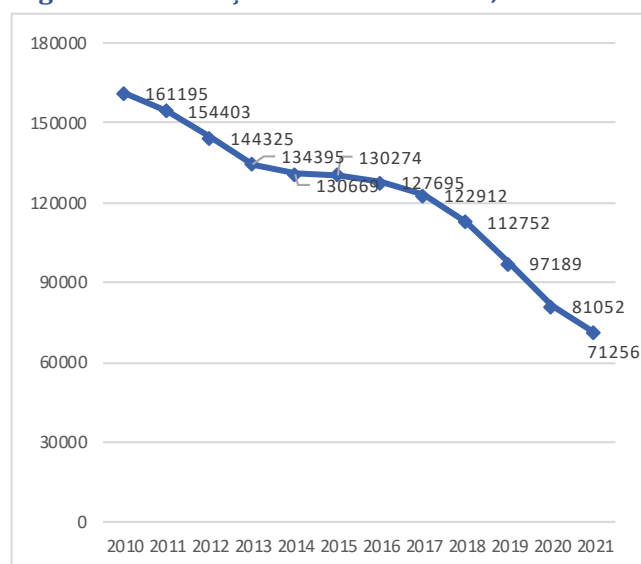
Figura 1.7. Evoluția producției agricole, trimestrul I, 2010-2021

în % față de anul precedent

Sursă: Biroul Național de Statistică

Figura 1.8. Evoluția efectivului de vaci, 2010-2021

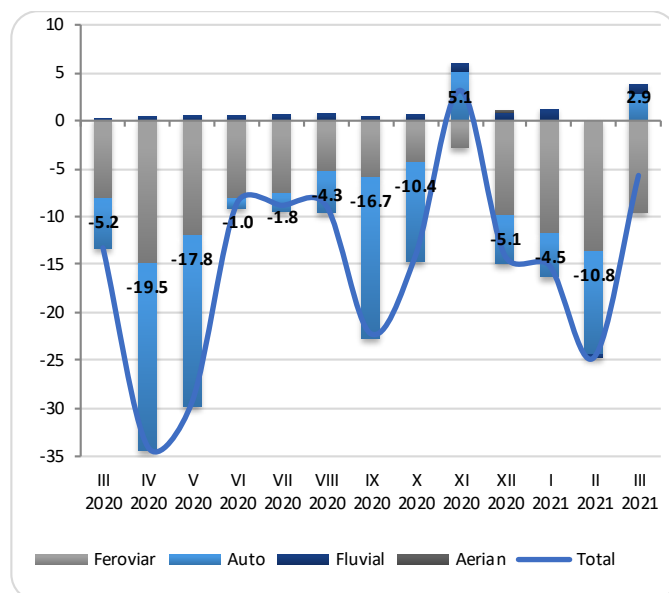
Sursă: Biroul Național de Statistică

Figura 1.9. Evoluția lunară a volumului mărfurilor transportate, %

corespunzătoare a anului 2020. Cel mai mare impact negativ a fost cauzat de involuțiile din sectorul feroviar:

- ↓ transportul rutier: -5%
- ↓ transportul feroviar: -44,3%
- ↑ transportul aerian: +1,4%
- ↑ transportul naval: +84%.

Datele pentru luna martie arată o restabilire treptată a serviciilor de transport a mărfurilor (+2,9), inclusiv pe cale rutieră, aeriană și fluvială.

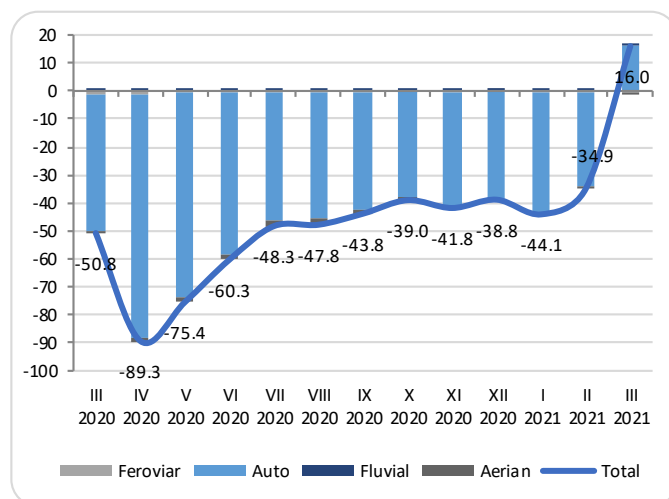
Sursă: Biroul Național de Statistică

Figura 1.10. Evoluția lunară a numărului de pasageri transportați, %

Numărul pasagerilor transportați a scăzut în ianuarie-martie 2021 cu 26,9% comparativ cu ianuarie-martie 2020, fiind transportați în total circa 14,5 mil. pasageri. Totuși este de remarcat că, în luna martie s-au înregistrat unele tendințe pozitive, numărul pasagerilor transportați majorându-se cu 16%.

În I trimestru 2021, cu excepția transportului fluvial, în diminuare rămâne numărul de pasageri transportați pe toate căile de transport:

- ↓ pe cale rutieră: -26,6%
- ↓ pe cale feroviară: -40,6%
- ↓ pe cale aeriană: -48,6%
- ↑ pe cale navală: +93,7%

Sursă: Biroul Național de Statistică

Factorii de bază care au determinat evoluțiile în sectorul transporturilor:

- ↑ Restabilirea treptată a cererii interne și externe de bunuri, ca urmare a atenuării impactului pandemiei COVID-19.
- ↑ Relaxarea restricțiilor de călătorie a pasagerilor, ca rezultat al campaniilor de vaccinare a populației.
- ↑ Condițiile de călătorie impuse în regiunea transnistreană în contextul pandemiei, care au favorizat transportul naval.
- ↓ Performanța scăzută a transportului feroviar.

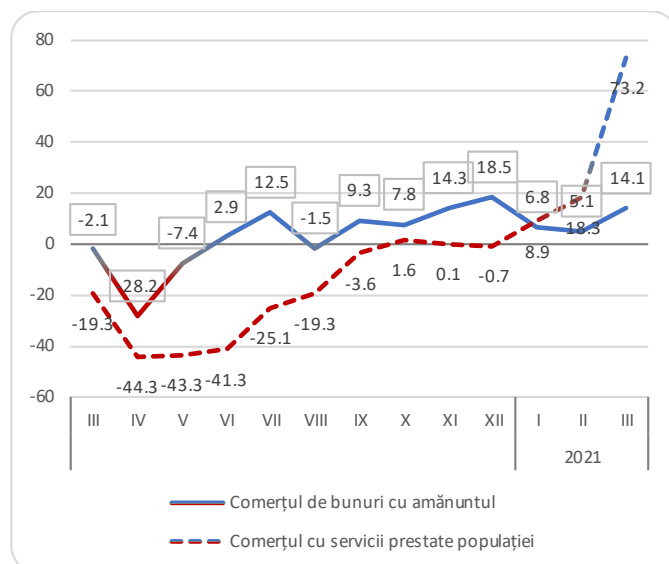
1.5. Comerțul intern de bunuri și servicii

Evoluția comerțului cu amănuntul și a comerțului cu servicii prestate populației arată o îmbunătățire a cererii din partea populației. În ianuarie-martie 2021

Figura 1.11. Evoluția lunară a cifrei de afaceri în comerțul cu amănuntul și serviciile prestate populației, %

volumul cifrei de afaceri în comerțul cu amănuntul și în comerțul cu servicii prestate populației a crescut:

- ↑ **comerțul intern de bunuri cu amănuntul:** +6,6% (în prețuri comparabile), 15,1 mild. lei;
- ↑ **serviciile prestate populației:** +31,1% (în prețuri comparabile), 6,1 mild. lei.

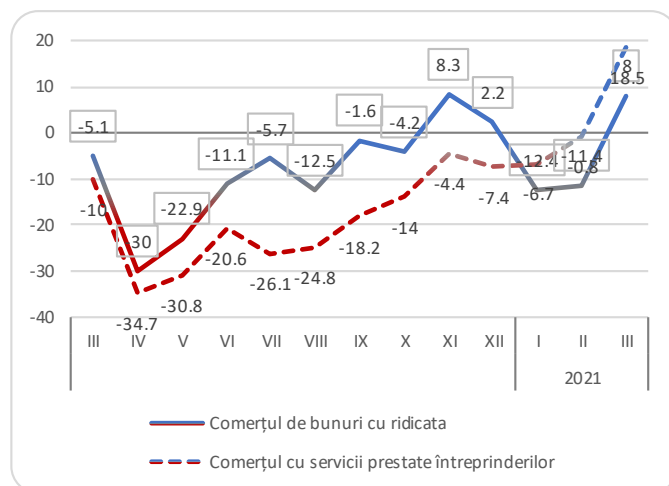
Sursă: Biroul Național de Statistică

Volumul serviciilor prestate întreprinderilor este în creștere în trimestrul I, 2021, însă comerțul de bunuri cu ridicata rămâne, între timp, în scădere:

- ↓ **Comerțul de bunuri cu ridicata:** -4,8%, 24,7 mild. lei (în prețuri curente);
- ↑ **Serviciile prestate întreprinderilor:** +3,4%, 10,4 mild. lei (în prețuri curente).

Comerțul cu autovehicule continuă să crească semnificativ: +31,7% în ianuarie-martie 2021, inclusiv +71,5% în luna martie, acumulându-se în trei luni o cifră de afaceri de 2,7 mild. lei.

Figura 1.12. Evoluția lunară a cifrei de afaceri în comerțul cu ridicata și serviciile prestate întreprinderilor, %

Sursă: Biroul Național de Statistică

Factorii de bază de influență a activității comerciale pe piața internă au fost:

- ↑ Restabilirea treptată a cererii față de bunuri și servicii din partea populației.
- ↑ Restabilirea treptată a activității economice din sectoarele economiei naționale.
- ↑ Atenuarea treptată a impactului negativ al pandemiei COVID-19 și relaxarea măsurilor restrictive de activitate a unităților comerciale.

1.6. Activitatea turistică

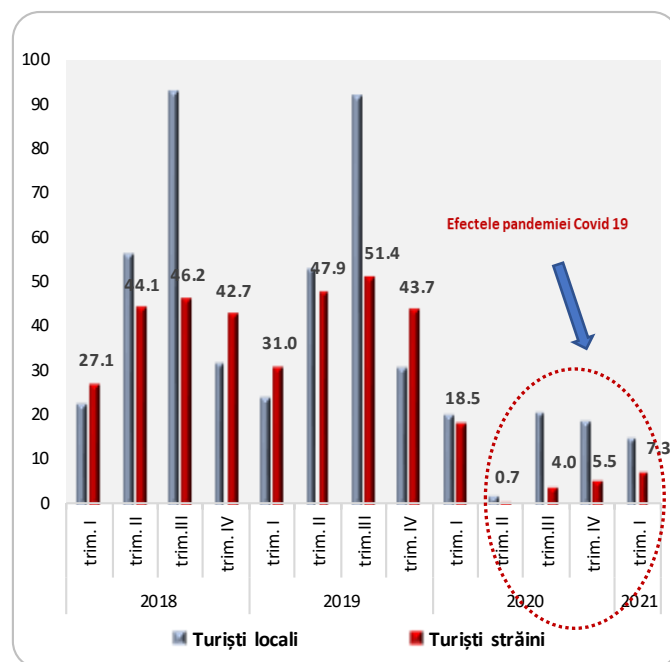
Turismul rămâne a fi unul dintre sectoarele economice cele mai afectate de pandemie. În trimestrul I 2021 numărul turiștilor cazați în structurile de primire turistică colective cu funcțiune de cazare a constituit 22,1 mii persoane, ce constituie doar 57% din numărul înregistrat în trimestrul I 2020, inclusiv:

- turiști locali – 14,8 mii persoane (-27,1%)
- turiști străini – 7,3 mii persoane (-60,4%)

Factorii de bază care au influențat evoluția turismului în trimestrul I 2021:

- sistarea temporară a activității companiilor din sector ca urmare a măsurilor de protecție a sănătății și de prevenire a răspândirii COVID-19
- restricțiile de călătorie adoptate la nivel național și internațional în perioada pandemiei
- descreșterea cererii de servicii turistice din partea populației

Figura 1.13. Numărul turiștilor cazați în structurile de primire turistică colective cu funcțiune de cazare, mii persoane

Sursă: Biroul Național de Statistică

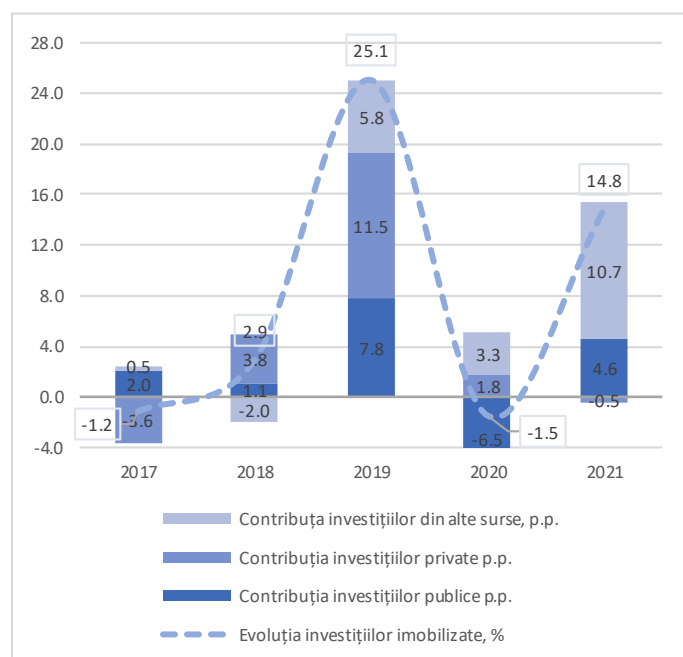
1.7. Investiții în active imobilizate

Investițiile în active imobilizate au crescut semnificativ în I trimestru 2021 (+14,8%), însumând circa 3,8 mild. lei. Situația creditară favorabilă, sporirea investițiilor publice și a celor din surse străine au constituit factorii de bază care au influențat creșterea investițiilor. Totuși, consecințele pandemiei au afectat investițiile din sursele private ale agenților economici, care au continuat să scadă în perioada analizată.

În ianuarie-martie 2021, au crescut investițiile finanțate din:

- surse străine: +89,7% (333,1 mil. lei, contribuția +4,7 p.p.);
- bugetul public național: +84,3% (336,3 mil. lei, contribuția +4,6 p.p.);
- credite și împrumuturi interne: +34,2% (401,2 mil. lei, contribuția +3,1 p.p.);
- credite și împrumuturi externe: +67,2% (229,6 mil. lei, contribuția +2,8 p.p.).

Figura 1.14. Evoluția volumului investițiilor, ianuarie-martie 2017-2021, %

Sursă: Biroul Național de Statistică, calculele MEI

Totodată, au scăzut investițiile finanțate din:

- surse proprii ale agenților economici: -0,7% (2,4 mild. lei, contribuția -0,5 p.p.)
- fondul rutier: -54,1% (24 mil. lei, contribuția -0,8 p.p.).

Situația creditară favorabilă, precum și continuarea proiectelor investitorilor străini au determinat sporirea investițiilor în mașini și utilaje. Au crescut investițiile în mijloace de transport ca urmare a implementării proiectelor statului de renovare a transportului urban public și transportului medical de urgență. Totodată, investițiile în construcții ingineresti au crescut, însă au scăzut cele în clădiri rezidențiale și nerezidențiale.

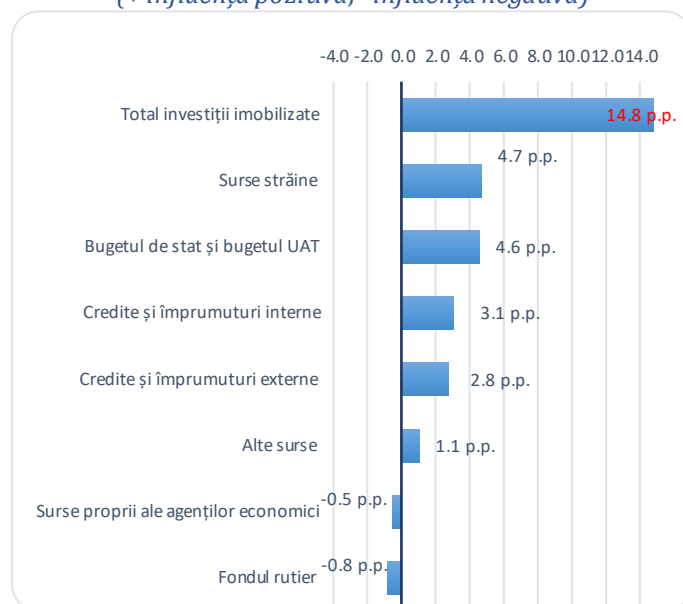
Analiza investițiilor după tipurile de active arată următoarele evoluții:

- mașini, utilaje și instalații: +21% (1,4 mild. lei, contribuția +7,1 p.p.);
- mijloace de transport: +51% (558,1 mil. lei, contribuția +5,5 p.p.);
- construcții ingineresti: +11,4% (495 mil. lei, contribuția +1,5 p.p.);
- active necorporale: +48,1% (126 mil. lei, contribuția +1,2 p.p.);
- terenuri: +29,5% (100,3 mil. lei, contribuția +0,7 p.p.);
- clădiri nerezidențiale: -4,7% (476,5 mil. lei, contribuția -0,7 p.p.);
- clădiri de locuit (rezidențiale): -6,6% (613,8 mil. lei, contribuția -1,3 p.p.);

Factorii principali care au determinat evoluția investițiilor în ianuarie-martie, 2021 au fost:

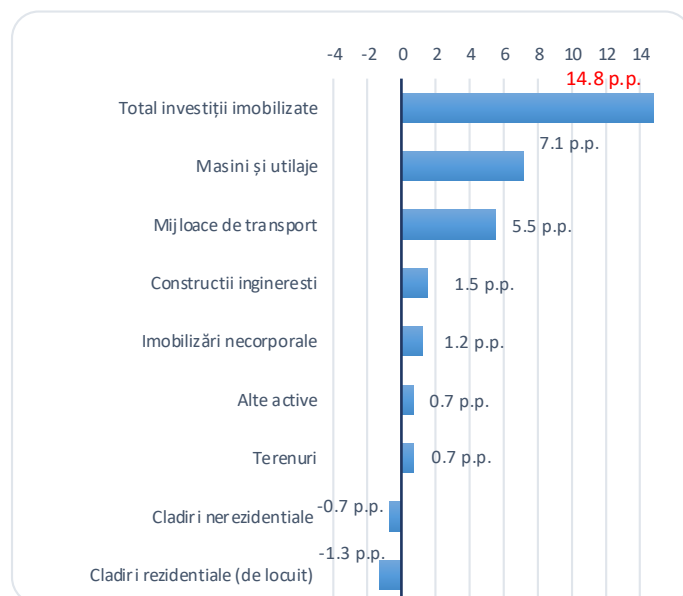
- ↑ situația creditară favorabilă;
- ↑ continuarea proiectelor investitorilor străini prezenți pe piața RM;
- ↑ continuarea proiectelor de infrastructură, în special cele finanțate din sursele organizațiilor internaționale;
- ↑ procurarea de către stat a mijloacelor de transport urban public și transport medical asistat de urgență.

Figura 1.15. Contribuția surselor de finanțare la evoluția investițiilor, ianuarie-martie 2021
(+ influență pozitivă; - influență negativă)

Sursă: Biroul Național de Statistică, calculele MEI

Figura 1.16. Gradul de influență asupra evoluției investițiilor pe tipuri de active, ianuarie-martie 2021
(+ influență pozitivă; - influență negativă)

Sursă: Biroul Național de Statistică, calculele MEI

2. Sectorul monetar

2.1. Inflația

Rata inflației anuale (aprilie 2021 față de aprilie 2020) s-a situat sub limita intervalului de variație al țintei inflației stabilite de BNM (5% +/-1,5%), constituind **2,8%**.

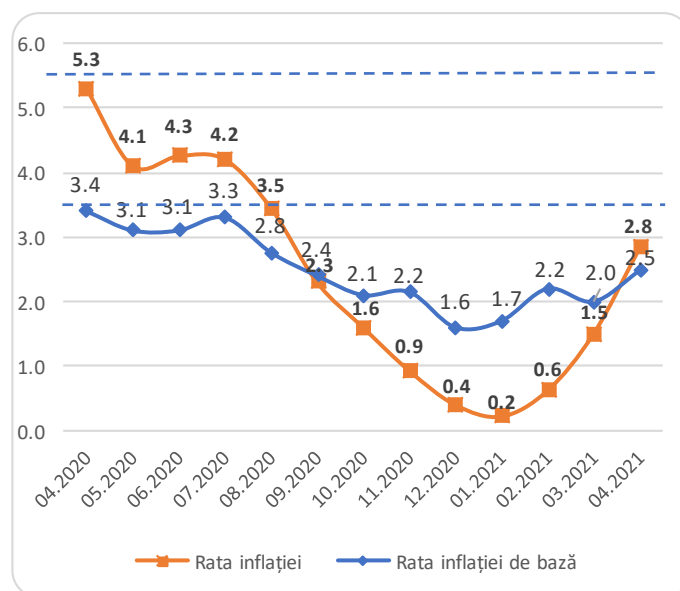
Rata inflației de bază a fost **2,5%**, cu 0,9 p.p. mai mică decât nivelul ratei inflației de bază în luna respectivă a anului 2020.

Rata inflației de la începutul anului (aprilie 2021 față de decembrie 2020) a constituit **3,3%**, cu 2,4 p.p. mai mare decât nivelul înregistrat în aceeași perioadă a anului 2020.

Rata inflației de bază a constituit **0,9%** față de decembrie 2020, fiind cu 0,9 p.p. mai mare comparativ cu cea înregistrată în perioada respectivă a anului 2020.

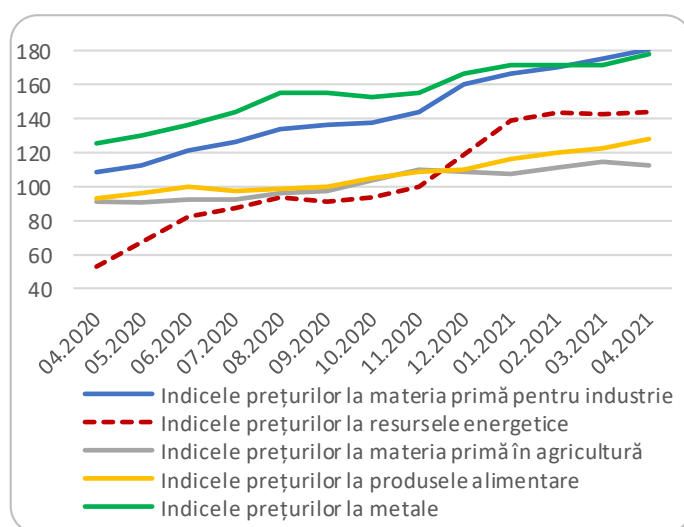
Înviorarea cererii externe a determinat revenirea prețurilor internaționale la majoritatea produselor de bază pe o traiectorie ascendentă, cum ar fi prețurile la petrol (+29,8% față de nivelul înregistrat în decembrie 2020), industrie (+13,3%), produsele alimentare (+16,1%), materia primă în agricultură (+3,8%). Totodată, reintroducerea măsurilor de autoizolare în unele țări începând cu trimestrul IV 2020 a contribuit la diminuarea cererii cu impactul respectiv asupra prețurilor în anul 2021.

Figura 2.1. Dinamica ratei anuale a inflației, %

Sursă: Biroul Național de Statistică

Figura 2.2. Dinamica indicilor prețurilor internaționale la principalele grupe de produse (2016=100), %

Sursă: <https://www.imf.org/en/Research/commodity-prices>

Factorii de influență asupra ratei inflației

- ↑ diminuarea ofertei la unele produse agricole ca impact al secetei din anul 2020;
- ↑ majorarea prețurilor internaționale la resursele energetice;
- ↑ cererea la fructe proaspete din roada anului curent;

↑ deprecierea monedei naționale în ianuarie-aprilie 2021, care majorează prețurile produselor și mărfurilor importate;

↓ micșorarea tarifului la energia electrică pentru consumatorii finali începând cu 01.02.2021.

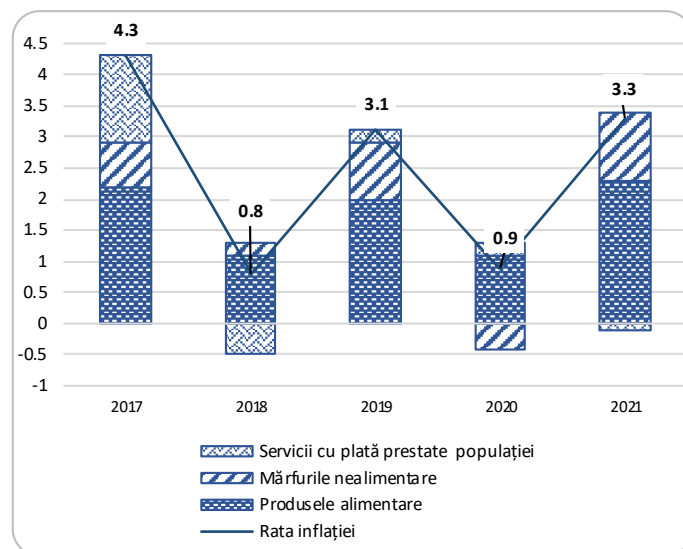
Inflația a fost determinată, în general, de creșterea prețurilor la produse alimentare și mărfurile nealimentare.

Produsele alimentare: +2,3 p.p. din creșterea IPC general (inclusiv 1,3 p.p. revin legumelor, 0,4 p.p. - cartoafelor, 0,3 p.p. - fructelor).

Mărfurile nealimentare: +1,1 p. p. (inclusiv 0,8 p. p. revin combustibililor).

Tarifele la servicii: - 0,1 p.p. (inclusiv -0,3 p. p. revin tarifelor la energia electrică, 0,1 p.p. - serviciilor de transport).

Figura 2.3. Contribuția principalelor componente la rata inflației, aprilie față de decembrie a anului precedent (p.p.)

Sursă: Biroul Național de Statistică

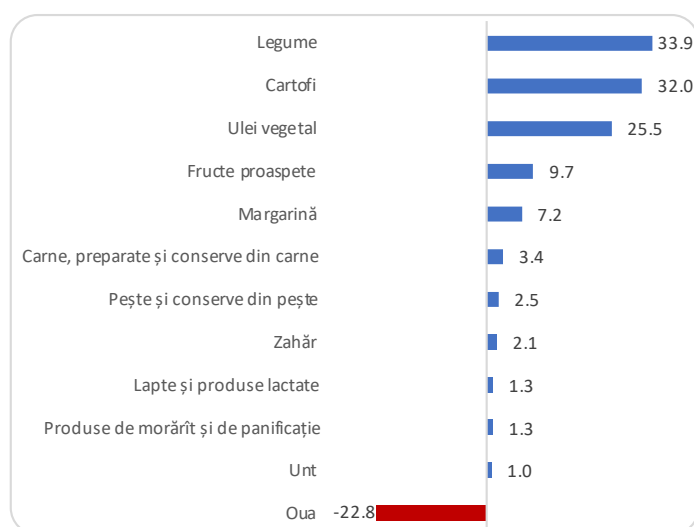
Prețurile la produsele alimentare s-au majorat cu 6,4% în aprilie 2021 față de decembrie 2020.

↑ **prețurile la legume și fructe proaspete:** oferta limitată pe piață din cauza condițiilor climaterice nefavorabile din anul precedent;

↑ **prețurile la ulei vegetal:** micșorarea volumului producției de floarea soarelui cu circa 40% în anul 2020

↓ **prețurile la ouă:** factor sezonier.

Figura 2.4. Creșterea (+) /scăderea (-) prețurilor la principalele produse alimentare, aprilie față de decembrie 2020, %

Sursă: Biroul Național de Statistică

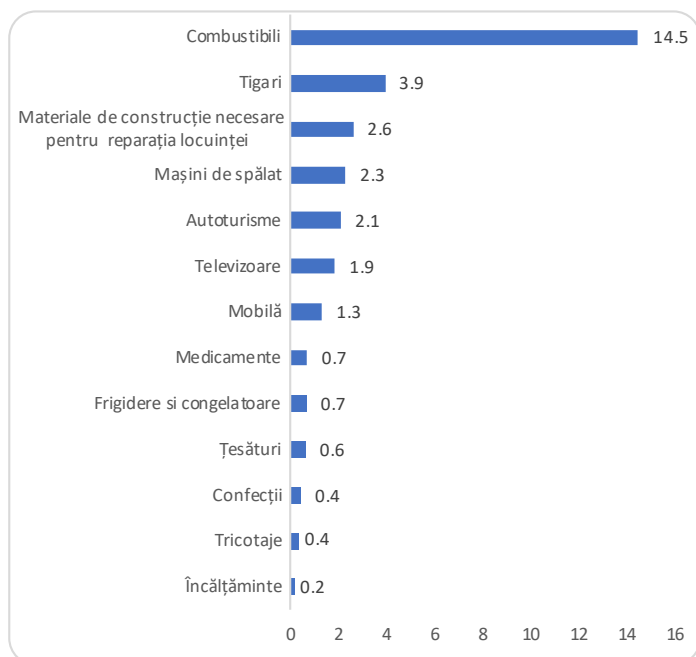
Prețurile la mărfurile nealimentare s-au majorat cu 3%.

↑ **prețurile la combustibil:** majorarea prețurilor internaționale pentru produse energetice și creșterea cererii.

Tarifele la serviciile prestate populației s-au micșorat cu 0,5%.

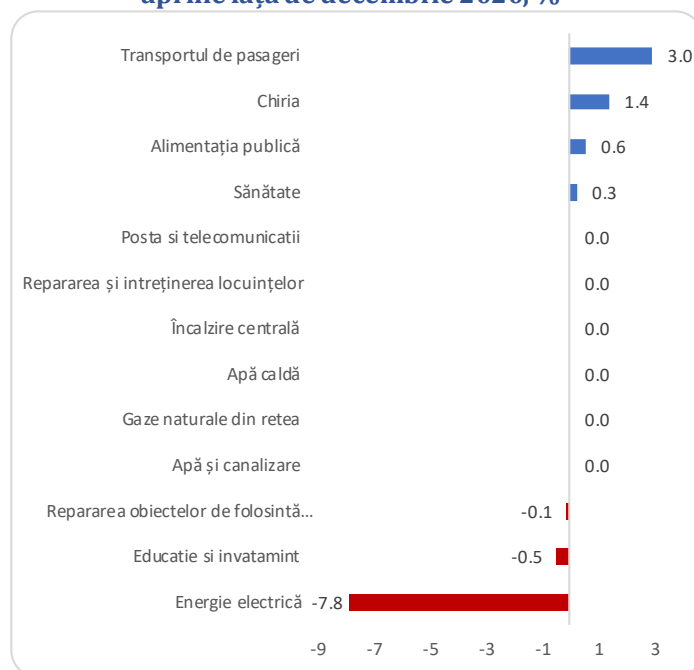
↓ **Tarifele la energia electrică:** micșorarea tarifelor de către ANRE începând cu 01.02.2021 (Hotărârile ANRE nr. 40, 41, 42 și 43 din 26.01.2021 (M.O. nr. 22-32/90 din 29.01.2021))

Figura 2.5. Creșterea (+) /scăderea (-) prețurilor la principalele mărfuri nealimentare, aprilie față de decembrie 2020, %

Sursă: Biroul Național de Statistică

Figura 2.6. Creșterea (+) /scaderea (-) tarifelor la principalele servicii prestate populației, aprilie față de decembrie 2020, %

Sursă: Biroul Național de Statistică

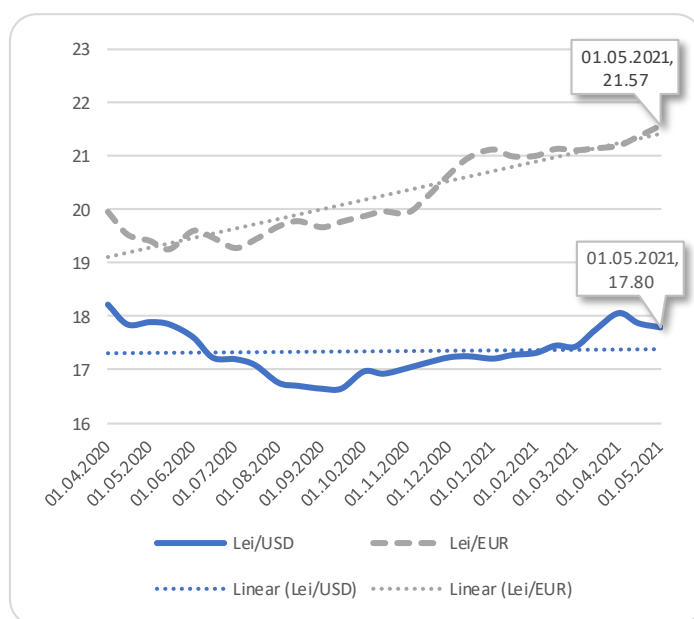
2.2. Cursul de schimb și piața valutară

De la începutul anului 2021 moneda națională a marcat o depreciere de 3,4% față de dolarul SUA în termeni nominali (de la 17,21 lei pentru 1 dolar american la 01.01.2021 până la 17,80 lei la 30.04.2021). Față de Euro leul moldovenesc s-a depreciat cu 2,1%.

Factorii de influență asupra cursului de schimb

- ↕ fluctuațiile dolarului SUA pe piețele valutare internaționale (a influențat cursul leului față de euro și alte valute);
- ↑ intervențiile Băncii Naționale a Moldovei pe piața valutară internă sub formă de vânzări de valută în martie 2021.
- ↓ cererea de valută mai mare decât oferta pe piața valutară internă;
- ↓ intervențiile Băncii Naționale a Moldovei pe piața valutară internă sub formă de cumpărări de valută în ianuarie-februarie 2021.

Figura 2.7. Evoluția cursului de schimb al monedei naționale față de dolarul SUA și Euro, Lei/USD, Lei/EUR

Sursă: Banca Națională a Moldovei

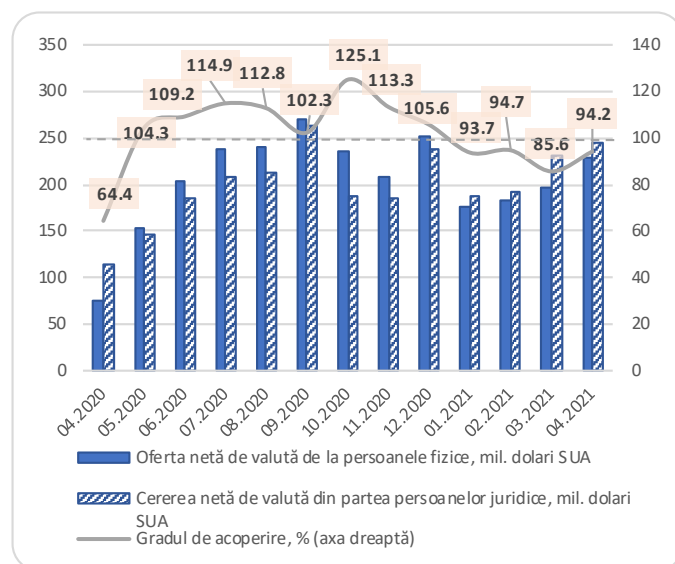
În lunile ianuarie-aprilie 2021, cererea netă de valută din partea agenților economici a fost acoperită prin oferta netă de valută de la persoanele fizice în proporție de 91,9%.

- ↑ **Oferta netă** de la persoanele fizice a constituit 784,1 mil. dolari și s-a majorat de 1,6 ori.
- ↑ **Cererea netă** de valută din partea persoanelor juridice a constituit 853,5 mil. dolari s-a majorat cu 26,9%.

Cererea de valută a depășit oferta a patra lună consecutiv.

În aceste condiții, în luna aprilie BNM a intervenit prin vânzări nete de valută în sumă de 9 mil. dolari pe piața interbancară locală.

Figura 2.8. Gradul de acoperire a cererii nete de valută străină din partea agenților economici prin oferta netă de valută străină de la persoanele fizice, %

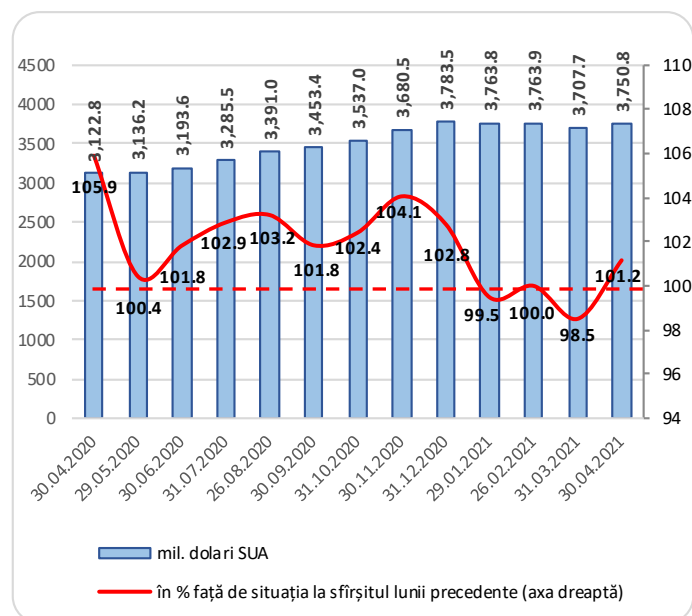
Sursă: Banca Națională a Moldovei

Stocul activelor valutare de rezervă ale BNM la 30.04.2021 a atins 3750,8 mil. dolari, micșorându-se cu 0,9% comparativ cu nivelul înregistrat la sfârșitul anului 2020 și majorându-se cu 20,1% - față de situația la 30.04.2020.

Factorii principali de modificare a stocului activelor valutare de rezervă:

- ↓ plățile aferente serviciului datoriei publice externe a Republicii Moldova (86,7 mil dolari);
- ↓ deprecierea cursurilor de schimb ale valutarilor componente ale rezervelor valutare în raport cu dolarul SUA în luna ianuarie (62,4 mil dolari);
- ↑ aprecierea cursurilor de schimb ale valutarilor componente ale rezervelor valutare în raport cu dolarul SUA în luna februarie (57,3 mil dolari);
- ↑ înregistrarea creditelor și a granturilor în favoarea Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova pentru proiecte investiționale (61 mil dolari);

Figura 2.9. Activele oficiale de rezervă ale Băncii Naționale a Moldovei

Sursă: Banca Națională a Moldovei

2.3. Indicatorii monetari

Masa monetară M3 la sfârșitul lunii aprilie 2021 a constituit 110,4 mild. lei și s-a majorat cu 19,2% comparativ cu situația similară din anul 2020.

Modificarea față de 30.04.2020:

- Bani în circulație: +31,5%
- Depozite la vedere: +37,4%
- Depozite la termen: +5,3%
- Depozite în valută străină: +7%

Contribuțiile la creșterea agregatului monetar M3:

- Bani lichizi în circulație: +8,2 p.p.
- Depozite la vedere: +7,7 p.p.
- Depozite la termen: +1,1 p.p.
- Depozite în valută străină: +2,2 p.p.

Soldul depozitelor la sfârșitul lunii aprilie 2021 s-a majorat cu 14,9%, atingând un volum de 78,7 mild. lei.

Soldul depozitelor în monedă națională:

(59,7% din volumul total)

- ↑ creștere cu 20,9% față de 30.04.2020

Soldul depozitelor în valută străină:

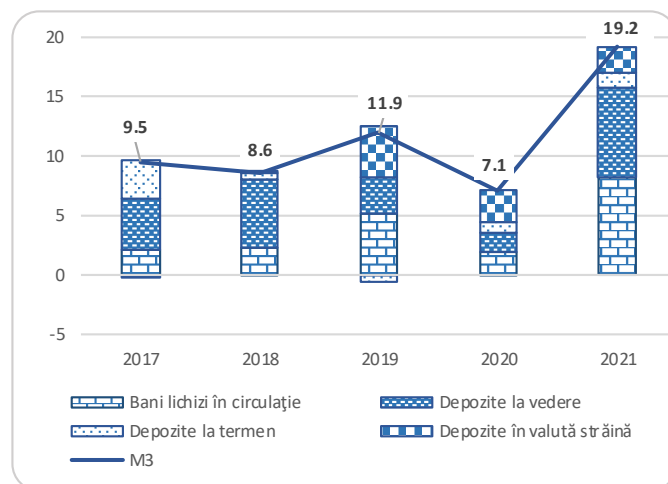
- ↑ creștere cu 7% față de 30.04.2020

Figura 2.10. Structura Masei monetare M3

M3 110392,2 MDL (100,0%)			
M2 78653,7 MDL (71,2%)			Depozite în valută
M1 57690,5 MDL (52,3%)			
M0	Depozite la vedere MDL	Depozite la termen MDL	31738.5 mil. MDL (28,8%)
Bani în circulație	26000.1 mil. MDL (23,6%)	20963,3 mil. MDL (19,0%)	
31690.3 mil. MDL (28,7%)			

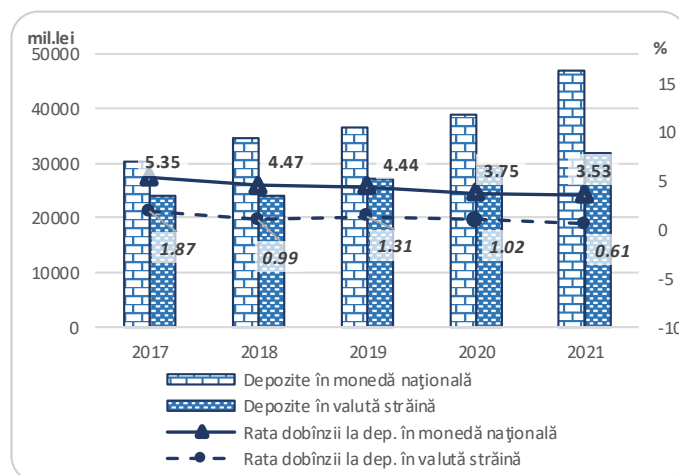
Sursă: Banca Națională a Moldovei

Figura 2.11. Contribuția la evoluția masei monetare M3, sfârșitul lunii aprilie a anilor 2017-2021, p.p.

Sursă: Banca Națională a Moldovei

Figura 2.12. Soldul depozitelor și ratele dobânzii (medii lunare) la sfârșitul lunii aprilie 2017-2021

Sursă: Banca Națională a Moldovei

În ianuarie-aprilie 2021 au fost atrase depozite noi în valoare de 53,1 mild. lei, sau cu 4,7% mai puțin comparativ cu perioada respectivă a anului trecut.

Depozite noi atrase în lei:

(87,4% din volumul total)

↓ diminuare cu 5,7%

Depozite noi atrase în valută străină

↑ majorare cu 2,7%

Soldul creditelor în economie a marcat o creștere cu 13,4% față de nivelul înregistrat la sfârșitul lunii aprilie 2020, constituind 51 mild. lei.

Soldul creditelor în monedă națională:

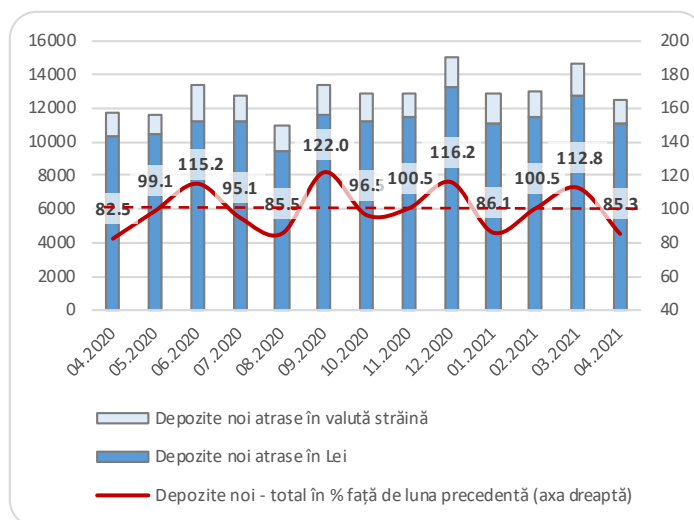
(65,2% din volumul total)

↑ creștere cu 17,2% față de 30.04.2020

Soldul creditelor în valută străină:

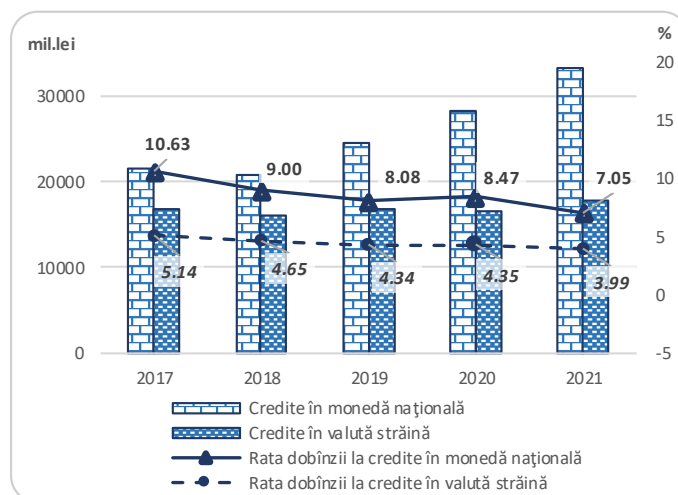
↑ creștere cu 6,9% față de 30.04.2020

Figura 2.13. Dinamica lunară a depozitelor noi atrase, mil. lei

Sursă: Banca Națională a Moldovei

Figura 2.14. Soldul creditelor și ratele dobânzii (medii lunare) la sfârșitul lunii aprilie 2017-2021

Sursă: Banca Națională a Moldovei

În portofoliul de credite acordate cea mai mare pondere – 22,9% revine creditelor direcționate în sectorul comerț, apoi 18,1% – pentru procurarea/construcția imobilului, 17,2% – spre consum, 8,2% - agriculturii, 7% - industriei alimentare etc.

Cea mai mare creștere a fost înregistrată la creditele acordate pentru procurarea/construcția imobilului, volumul cărora s-a majorat față de aprilie 2020 cu 30,9%. De asemenea, soldul creditelor acordate agriculturii a marcat o creștere de 24,2%, fapt care se explică cel mai probabil prin implementarea Programului de subvenționare a dobânzilor la creditele bancare contractate în perioada 01.05.2020 – 31.12.2020 în cadrul măsurilor bugetar-fiscale pentru susținerea sectorului agricol afectat de calamitățile naturale.

Gradul de acoperire a creditelor prin depozite a fost la nivel de 154,2%. Aceasta indică faptul că există resurse pentru intensificarea creditării, iar băncile comerciale au lichiditatea necesară pentru finanțarea economiei.

În primele 4 luni 2021 au fost acordate credite noi în valoare de 11,9 mild. lei, sau cu 24,8% mai mult comparativ cu perioada respectivă a anului trecut

Credite noi acordate în lei:

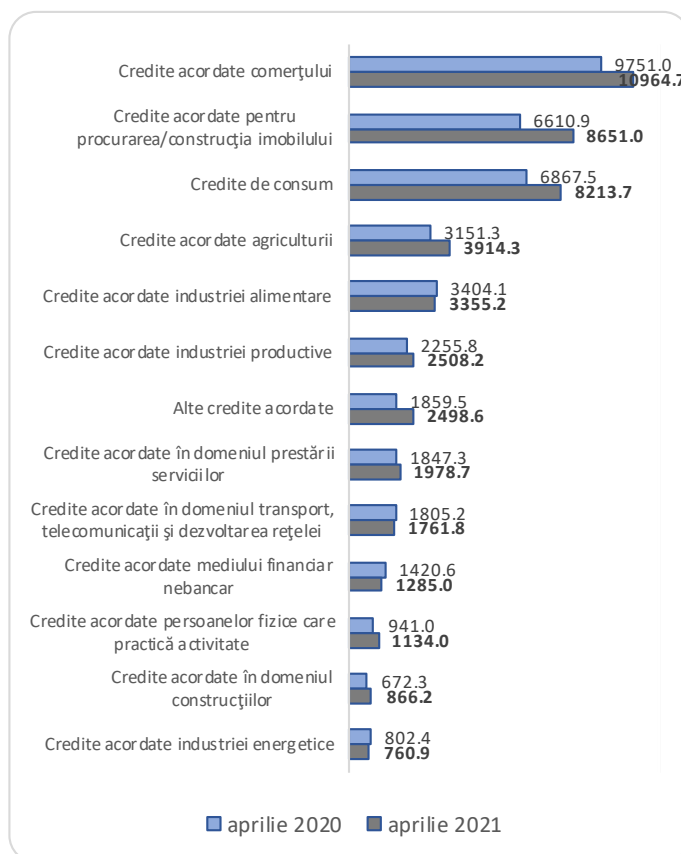
(72,7% din volumul total)

↑ majorare cu 31,6%

Credite noi acordate în valută străină

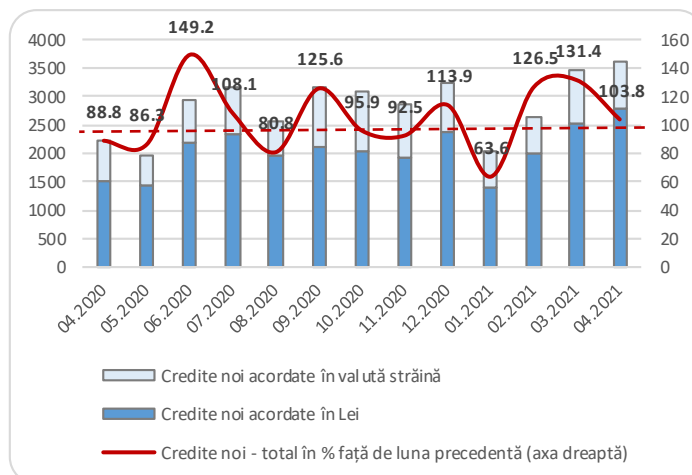
↑ majorare cu 13%

Figura 2.15. Portofoliul de credite pe sectorul bancar al Republicii Moldova la sfârșitul lunii aprilie 2020 - 2021, mil. lei

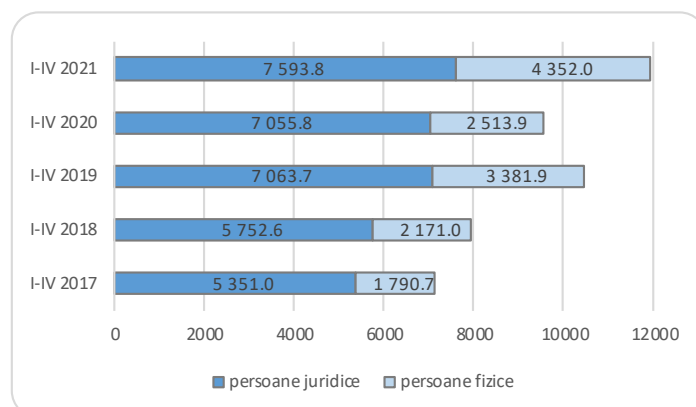
Sursă: Banca Națională a Moldovei

Figura 2.16. Dinamica lunară a creditelor noi acordate după tip de valută, mil. lei

Sursă: Banca Națională a Moldovei

Figura 2.17. Creditele noi acordate după tip de utilizatori, mil. lei

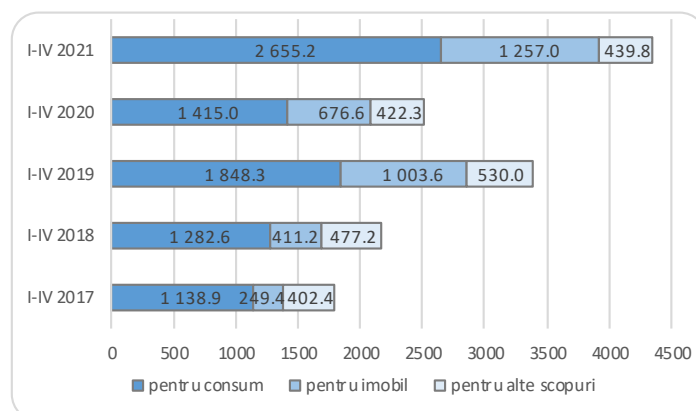

Sursă: Banca Națională a Moldovei

Ponderea majoră a creditelor noi – 63,6% din volum total a fost acordată persoanelor juridice, volumul cărora s-a majorat cu 7,6% față de primele 4 luni 2020.

Concomitent, volumul creditelor noi acordate persoanelor fizice a crescut de 1,7 ori.

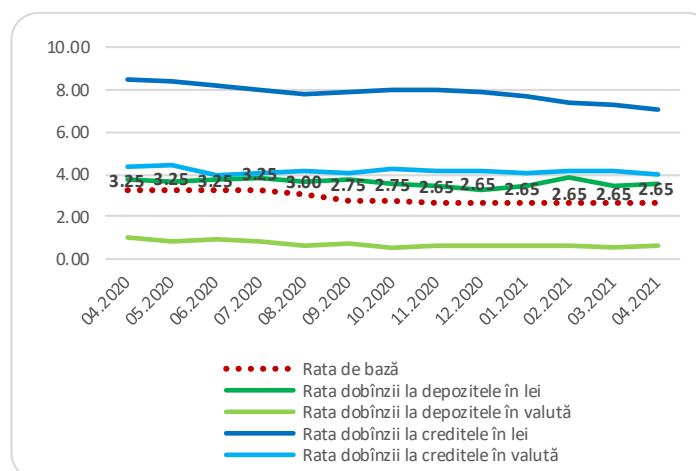
Figura 2.18. Creditele noi acordate persoanelor fizice, mil. lei

Sursă: Banca Națională a Moldovei

În cadrul creditelor acordate persoanelor fizice, cea mai mare pondere revine creditelor pentru consum – 61%, fiind urmată de creditele pentru imobil – 28,9%, și pentru alte scopuri – 10,1%.

Figura 2.19. Evoluția ratei de bază și a ratelor dobânzii la depozite și credite, %

Sursă: Banca Națională a Moldovei

În scopul atenuării impactului efectelor generate de pandemia COVID-19, BNM a întreprins unele măsuri de relaxare a politicii monetare. Astfel, la data de 06.11.2020 a fost diminuată rata de bază de la 2,75% până la 2,65%.

Totodată, conform Deciziei BNM din 05.04.2021, au fost diminuate normele rezervelor obligatorii din mijloacele atrase în lei moldovenești și în valută neconvertibilă cu 2,0 puncte procentuale până la 28%.

3. Finanțe publice

3.1. Bugetul public național

În ianuarie-aprilie 2021 la Bugetul public național au fost încasate venituri în valoare de 22 531,1 mil.lei, ceea ce reprezintă o creștere de 19,1% față de perioada similară din anul precedent. Această evoluție pozitivă se datorează în mare parte rezultatului obținut în luna aprilie, când veniturile bugetare au înregistrat o creștere de circa 1,5 ori față de aprilie 2020. De asemenea, de menționat efectul statistic al bazei joase de comparație din anul precedent.

Totodată, în perioada celor 4 luni de analiză au fost realizate cheltuieli în sumă de 24 742,9 mil.lei, cu 15,5% mai mult. În luna aprilie cheltuielile bugetare au depășit cu circa 24% nivelul din aprilie 2020.

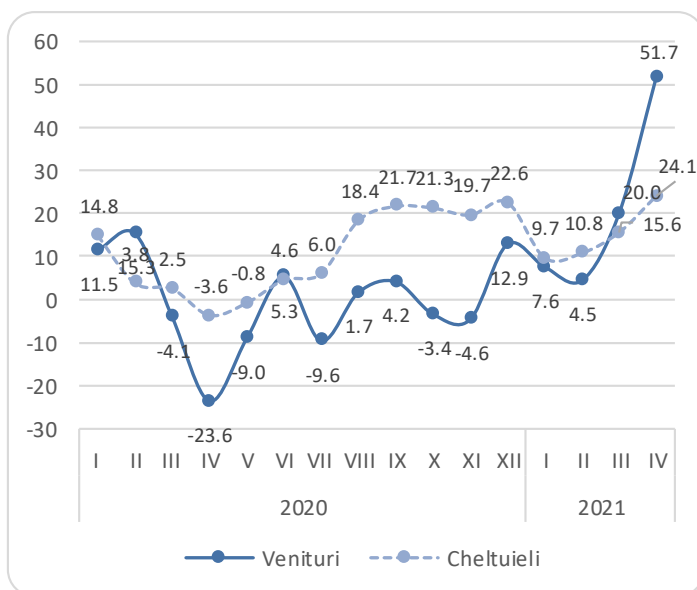
Astfel, deficitul bugetar a atins -2 211,8 mil.lei, comparativ cu -2552,0 mil.lei în ianuarie-aprilie 2020.

Relansarea treptată a consumului intern a determinat încasări mai mari din impozite și taxe pe mărfuri și servicii. Veniturile din TVA la mărfurile produse și serviciile prestate pe teritoriul Republicii Moldova au fost în creștere cu 16,1% și la mărfurile importate – cu 23,6%. Totodată, s-au majorat și încasările din Accize – cu 16%, inclusiv ca rezultat al majorărilor cotelor accizelor la anumite produse. În rezultat, creșterile înregistrate la această grupă de venituri au generat cea mai mare contribuție la evoluția veniturilor publice – 9,1%.

Au fost înregistrate majorări la veniturile încasate din impozitele pe venitul persoanelor juridice (+22,6%), care au generat un impact de 2,1% la evoluția veniturilor publice totale în primele patru luni. Acest fapt se datorează înviorării activității economice și constituie un semnal de relansare a economiei din criza pandemică.

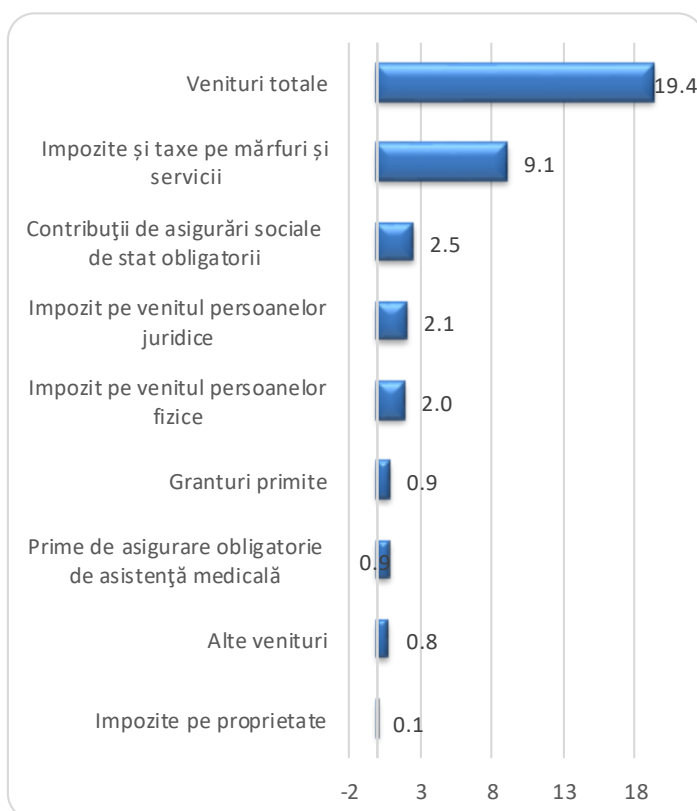
Contribuție pozitivă a avut și veniturile din impozitele pe venitul persoanelor fizice – 2%, care se datorează în mare parte modificărilor operate la impozitarea persoanelor fizice, precum și majorărilor salariale. Respectiv, încasările din contribuții și prime de

Figura 3.1. Evoluția lunară a veniturilor și cheltuielilor bugetare în anii 2020-2021

Sursă: Ministerul Finanțelor

Figura 3.2. Contribuția componentelor la creșterea veniturilor bugetare (%), ianuarie-aprilie 2021

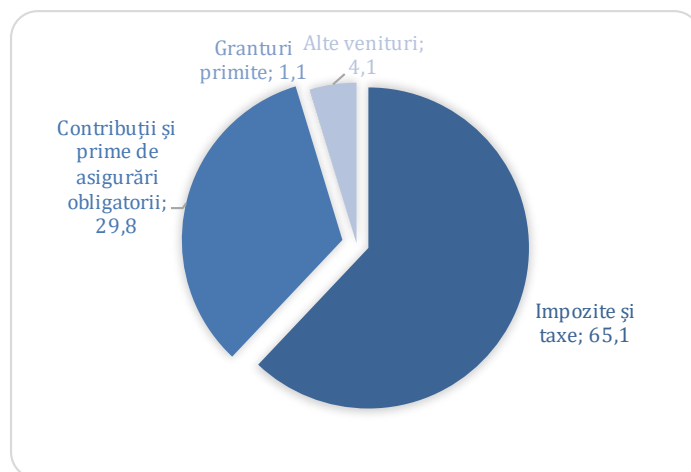

Sursă: Ministerul Finanțelor

asigurări obligatorii s-au majorat cu 10,7% și au avut o contribuție de 3,4% la veniturile BPN.

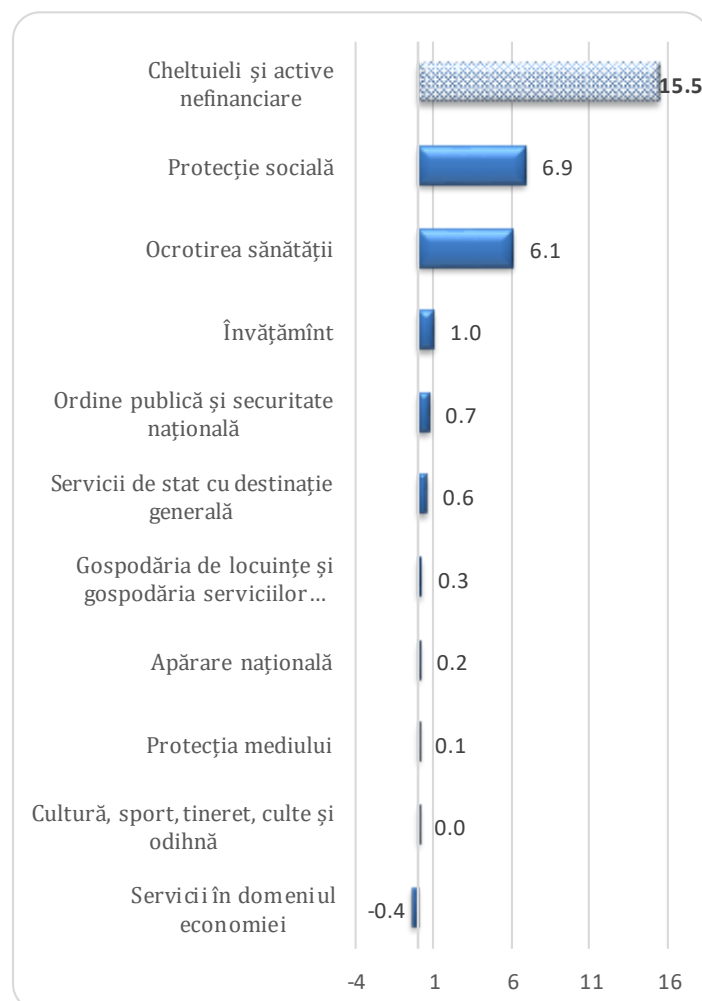
În primele patru luni ale anului curent au fost primite granturi de la Guvernele altor state și de la organizații internaționale pentru realizarea proiectelor investiționale în volum de 239,4 mil. lei, care este incomparabil cu nivelul din aceeași perioadă din 2020 (63,2 mil. lei), ceea ce a influențat creșterea veniturilor BPN cu 0,9%.

Figura 3.3. Structura veniturilor bugetare (%)

Sursă: Ministerul Finanțelor

Figura 3.4. Contribuția componentelor la creșterea cheltuielilor (%), ianuarie-aprilie 2021

Sursă: Ministerul Finanțelor

Consecințele pandemiei continuă să genereze costuri mari. Rămân prioritare cheltuielile privind protecția socială și ocrotirea sănătății populației, care au generat cel mai mare impact asupra cheltuielilor bugetare totale (conform clasificăției funcționale) – 13%. Totodată, au rămas la același nivel cheltuielile pentru activități culturale, iar cheltuielile legate de serviciile în domeniul economiei au fost diminuate.

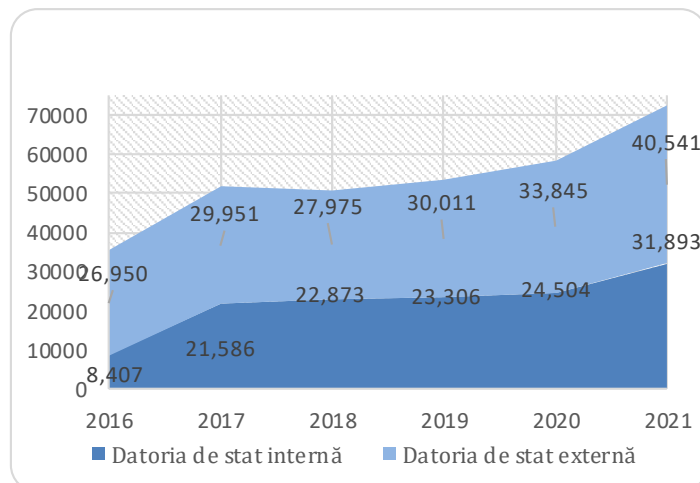
De asemenea, conform clasificăției economice, se atestă creșteri de cheltuieli pentru procurarea bunurilor și serviciilor - cu 32,4%, cu o contribuție de 5,7% la creșterea cheltuielilor totale, pentru prestații sociale – cu 17,7% și o contribuție de 6,8%, cheltuielile de personal cu 8,4% și 2,2% contribuție etc.

3.2. Datoria de stat administrată de Guvern

Pentru acoperirea cheltuielilor bugetare întru contracararea consecințelor pandemiei, Guvernul a apelat la împrumuturi interne și externe, fapt ce a majorat nivelul de îndatorare a țării, care se menține și în anul curent.

Conform datelor de la sfârșitul lunii aprilie 2021, datoria de stat administrată de Guvern a atins nivelul de 72,4 mld. lei. Datoria internă, care deține ponderea 44% în valoarea totală a datoriei de stat, a însumat 31,9 mld. lei și a crescut cu 30,2% față de aceeași situație din anul precedent. Datoria de stat externă, având o pondere de 56% în total, a însumat 40,5 mld. lei și s-a majorat cu 19,8%.

Figura 3.5. Datoria de stat la data de 30 aprilie a anilor 2016 -2021, mil.lei

Sursă: Ministerul Finanțelor

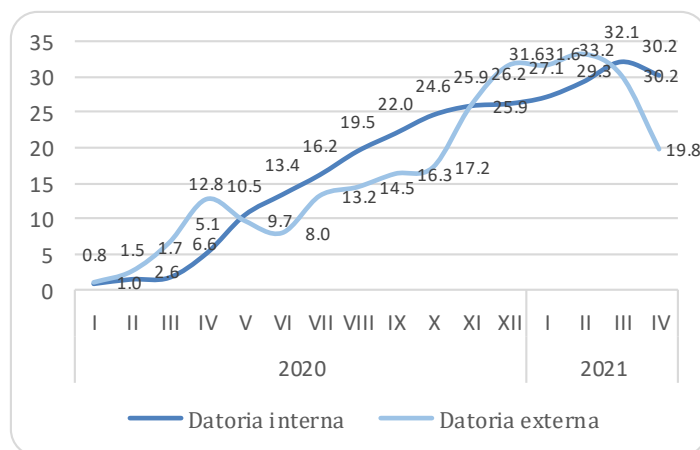
Datoria de stat internă s-a majorat din contul emisiunii mai mari a valorilor mobiliare de stat (VMS) pe piața primară.

S-a accentuat interesul investitorilor față de VMS emise pe 182 zile, ponderea cărora s-a majorat de la 24,2% la 28,6% și 364 zile (de la 44,8% la 51,4%). Totodată, s-a diminuat ponderea VMS emise pe 2 ani de la 9,9% la 4,5%, emise pe 3 ani – de la 9,4% la 4,3%.

⇒ Rata medie a dobânzii la VMS a scăzut de la 5,11% până la 4,97%.

⇒ Investitorii din sectorul bancar domină piața VMS, cu 83,6%.

Figura 3.6. Evoluția lunară a datoriei de stat internă și externă (%), anii 2020-2021

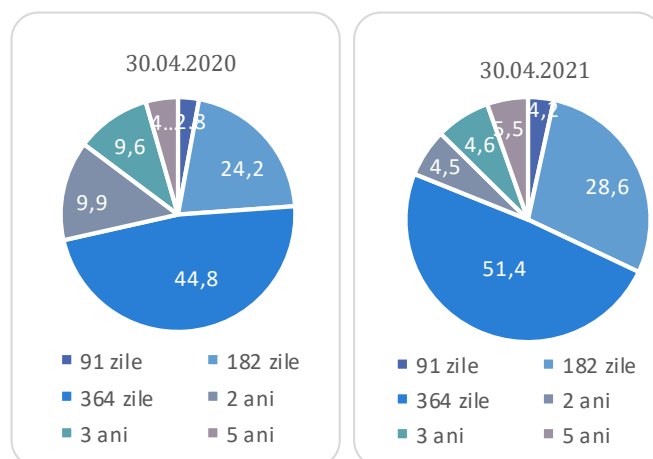

Sursă: Ministerul Finanțelor

În luna aprilie au fost emise, pentru prima dată în istoria Republicii Moldova, obligațiuni de stat pe 7 ani, la o rată anuală a dobânzii fixe de 6,50% (până în prezent, au fost emise doar obligațiuni de stat pe termen de 2, 3 și 5 ani). Oferta Ministerului Finanțelor a fost acoperită în proporție de 107%, fiind emise obligațiuni de stat în sumă de circa 75,0 mil. lei, față de 70,0 mil. lei oferite. Principalii cumpărători au fost băncile-dealeri primari și investitorii instituționali.

Datoria de stat externă administrată de Guvern a însumat 2277,7 mil. dolari și a înregistrat creștere de 20,4%. Factorul principal al majorării nivelului de îndatorare a țării sunt intrările de surse externe de

Figura 3.7. Structura VMS pe maturități, %

Sursă: Ministerul Finanțelor

finanțare, care au constituit 109,1 mil. dolari în ianuarie-aprilie 2021.

4. Sectorul extern

4.1. Balanța de plăți externe

Criza internațională determinată de răspândirea pandemiei a avut un impact profund asupra economiei Moldovei, ceea ce s-a reflectat în indicatorii balanței de plăți. Diminuarea cererii interne a determinat micșorarea deficitului contului curent cu circa 28,9% în anul 2020. Drept urmare, **necesarul de finanțare externă a țării raportat la PIB s-a diminuat până la 7,2%, față de 9,8% în anul 2019.**

Totodată, sistarea activității economice și perspectivele incerte cu privire la viitor au influențat negativ activitatea investițională și, astfel, în perioada de referință intrările de investiții străine directe în economia națională au fost neesențiale. În aceste condiții, la finanțarea deficitului contului curent cel mai mult au contribuit intrările nete de capital sub formă de împrumuturi, credite comerciale și avansuri.

Contul curent și contul de capital

Deficitul contului curent s-a diminuat esențial, constituind 6,7% în raport cu PIB. Deficitul contului curent a înregistrat 795,7 mil. dolari, micșorându-se cu circa 28,9% comparativ cu anul 2019. Principalele componente ale contului curent:

Soldul comercial cu bunuri: -3075,8 mil. dolari (-7,1%).

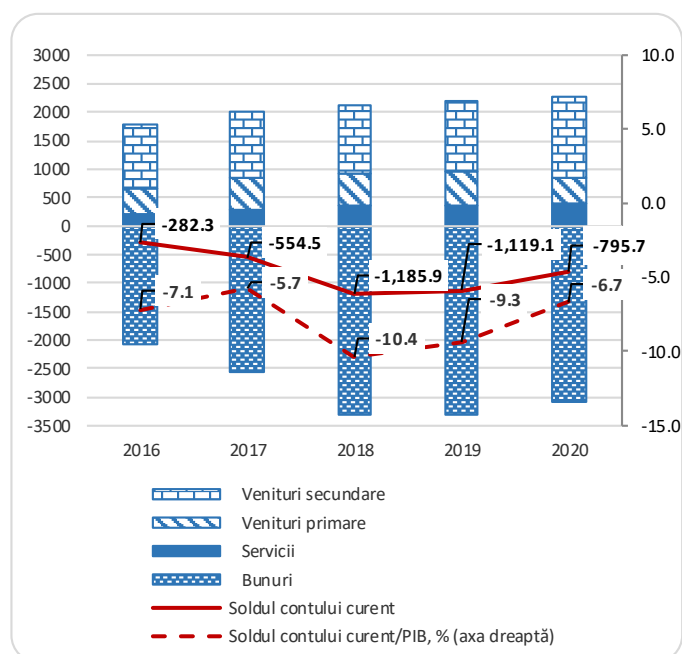
Soldul comercial cu servicii: 388,4 mil. dolari (+10,8%).

Soldul veniturilor primare: 472,7 mil. dolari (-23,9%).

Soldul veniturilor secundare: 1419,0 mil. dolari (+16,2%).

Diminuarea cererii externe și interne, perturbarea lanțurilor valorice globale, condiționate de situația epidemiologică, au determinat activitatea comercială pasivă. Prin urmare, contul curent s-a ameliorat, în general, datorită scăderii considerabile a deficitului comercial cu bunuri.

Figura 4.1. Principalele componente ale contului curent, mil. dolari SUA

Sursă: Banca Națională a Moldovei

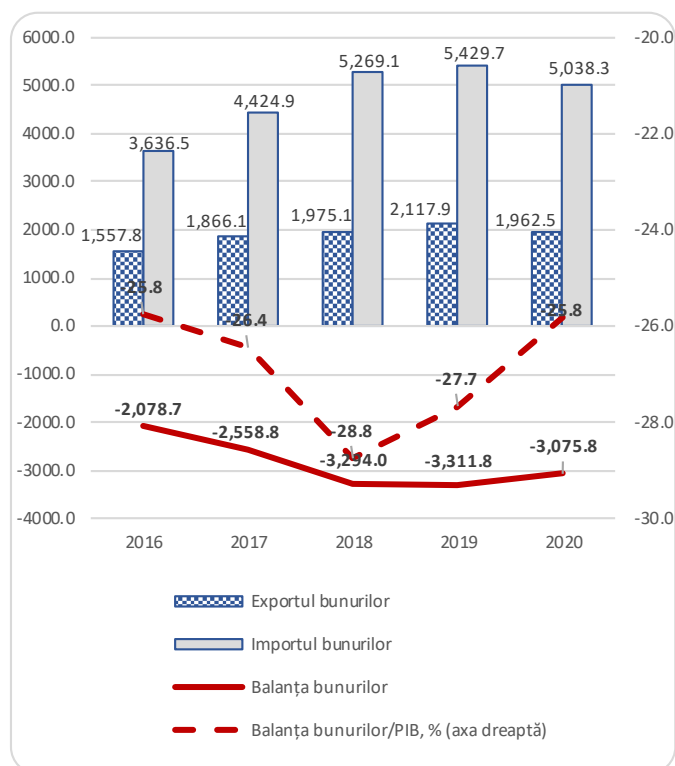
Exporturile de bunuri au constituit 1962,5 mil. dolari (-7,3%) și au fost determinate în general de:

- ↓ scăderea cererii externe în țările partenere afectate de COVID-19;
- ↓ restrângerea activității ZEL urmare măsurilor de protecție a sănătății și de prevenire a răspândirii infecției de coronavirus;
- ↓ condițiile climatice nefavorabile și diminuarea suprafețelor însămânțate care au condiționat reducerea roadei la grâu, mere, struguri și la alte culturi agricole destinate exportului;
- ↑ majorarea prețurilor internaționale la bunurile exportate.

Importurile de bunuri au constituit 5038,3 mil. dolari (-7,2%), fiind determinate de:

- ↓ cererea internă pentru bunurile importate;
- ↓ micșorarea prețurilor internaționale la bunurile importate, în special la produsele minerale în perioada ianuarie-aprilie 2020.

Figura 4.2. Comerțul internațional cu bunuri, mil. dolari

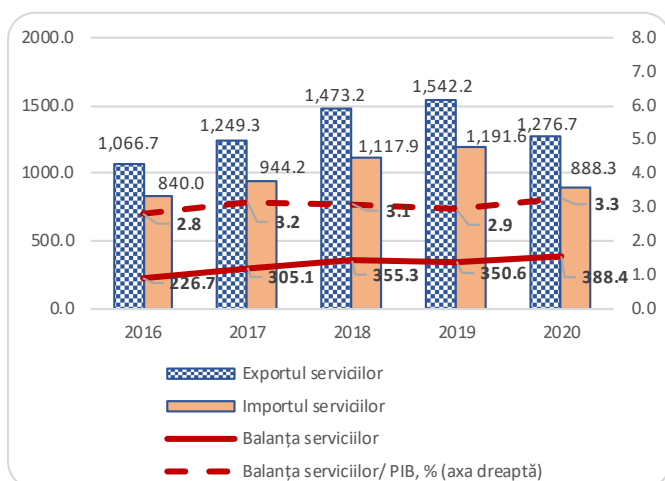
Sursă: Banca Națională a Moldovei

Exportul serviciilor s-a micșorat cu 17,2%, în general, datorită descreșterii serviciilor de transport (-38,4%), serviciilor de prelucrare a materiei prime (-13,4%) și de călătorii (-20,3%).

Concomitent, serviciile de telecomunicații, informatică și informații au înregistrat o creștere de 16,8%, datorită serviciilor de informatică (+27,8%). De asemenea, creșteri au fost înregistrate la serviciile de cercetare și dezvoltare (+5%).

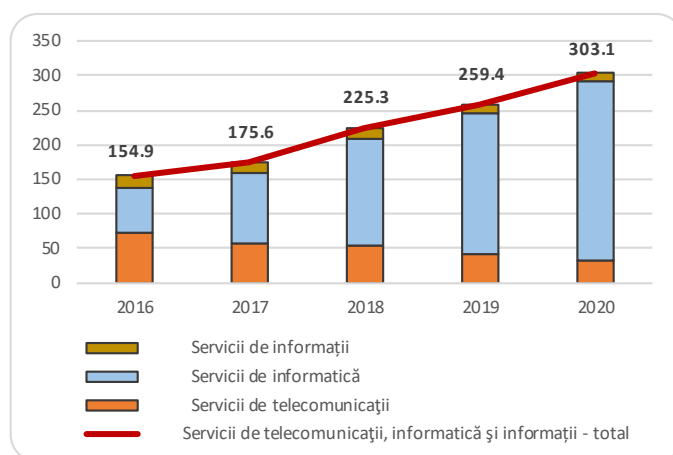
Importul serviciilor s-a micșorat cu 25,5%. În cadrul acestora s-au diminuat importurile serviciilor de transport (-27,7%), călătorii (-28,4%). Totodată, au crescut serviciile de construcții cu 30,9%.

Figura 4.3. Comerțul internațional cu servicii, mil. dolari

Sursă: Banca Națională a Moldovei

Figura 4.4. Exportul serviciilor de telecomunicații, informatică și informații, mil. dolari

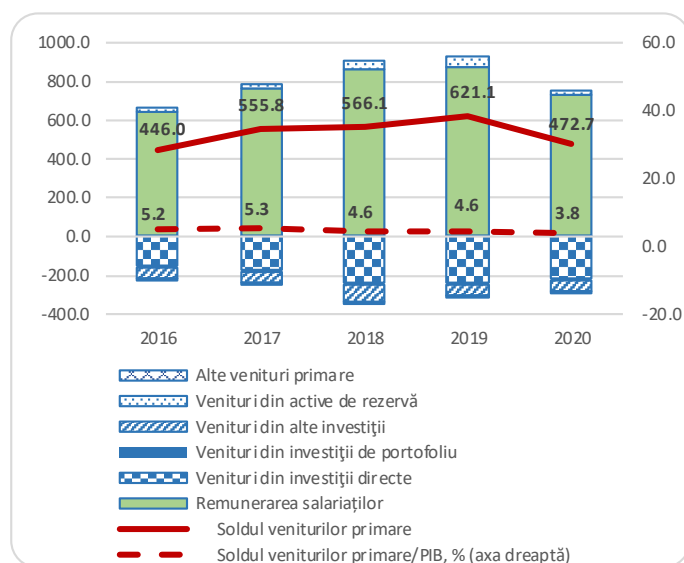

Sursă: Banca Națională a Moldovei

Soldul pozitiv al balanței **veniturilor primare** s-a micșorat cu 23,9% comparativ cu anul 2019, datorită reducerii intrărilor veniturilor aferente remunerării salariaților cu 14,6%.

De asemenea, s-au diminuat substanțial plățile sub formă de dividende achitate investitorilor străini cu 8,1%.

Figura 4.5. Veniturile primare nete, mil. dolari

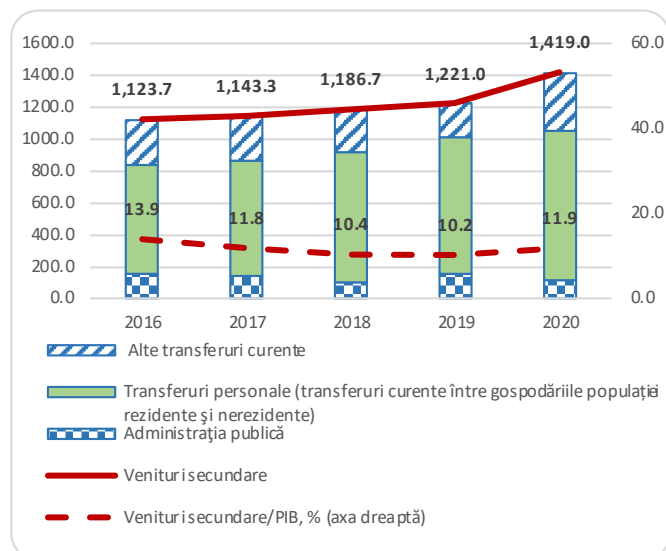
Sursă: Banca Națională a Moldovei

Figura 4.6. Veniturile secundare nete, mil. dolari

Veniturile secundare nete au înregistrat un excedent în valoare de 1419 mil. dolari, (+16,2%).

Această situație s-a datorat creșterii volumului transferurilor personale primite din exterior în mărime de 1056,9 mil. dolari (+11,3%).

Totodată, volumul asistenței tehnice și granturilor, primite de toate sectoarele în cadrul cooperării internaționale s-a diminuat cu 10%, constituind 1784 mil. dolari.

Sursă: Banca Națională a Moldovei

Contul de capital a înregistrat un sold negativ de 61,1 mil. dolari (+22,5%), ceea ce reprezintă ieșiri de capital.

Valoarea granturilor aferente proiectelor investiționale primite din exterior de administrația publică a constituit 11,5 mil. dolari (-45,1%), în timp ce ieșirile nete înregistrate la sectorul privat au însumat 72,6 mil. dolari (+2,5%).

Drept rezultat al tranzacțiilor curente și de capital, **necesarul net de finanțare externă** a constituit 856,8 mil. dolari (7,2% în raport cu PIB).

Contul financiar

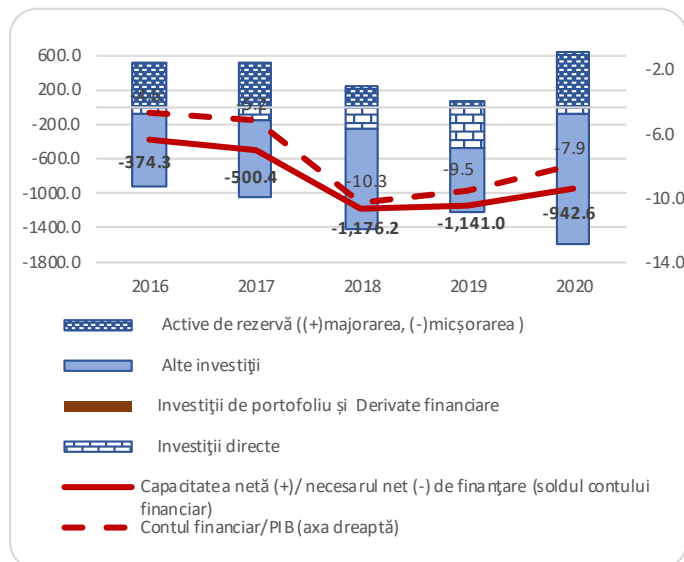
Contul financiar a înregistrat intrări nete de capital, necesare pentru finanțarea deficitului contului curent, în mărime de 942,6 mil. dolari. Acumularea netă a pasivelor a însumat 714,9 mil. dolari, în timp ce activele financiare nete s-au micșorat cu 227,7 mil. dolari.

Sursa principală de finanțare a deficitului contului curent o constituie activele sub formă de numerar și depozite, care au înregistrat scăderi considerabile cu 864,9 mil. dolari. De asemenea, la finanțarea deficitului de cont curent au contribuit într-o mare măsură împrumuturile externe.

Figura 4.7. Contul financiar, mil. dolari

Principalele componente ale contului financiar:

- Investiții străine directe: -66,4 mil. dolari (de 7 ori mai puțin comparativ cu anul 2019)
- Investiții de portofoliu: 0,9 mil. dolari (de 5,5 ori mai puțin)
- Derivate financiare: -0,4 mil. dolari (comparativ cu 0,3 mil. dolari în anul 2019)
- Alte investiții: -1514,1 mil. dolari (de 2 ori mai mult)
- Active de rezervă: 637,4 mil. dolari (de 10 ori mai mult)

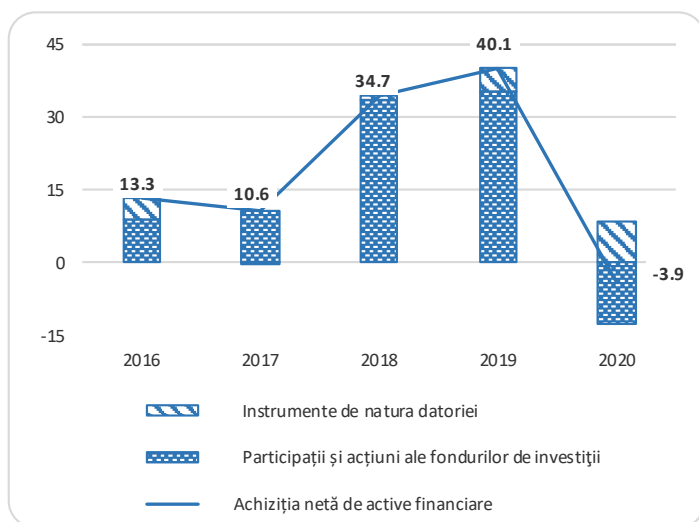
Notă: (+) ieșiri nete de capital, (-) intrări nete de capital

Sursă: Banca Națională a Moldovei

Intrările capitalului sub formă de investiții străine directe au înregistrat cea mai mică valoare din ultimii 12 ani.

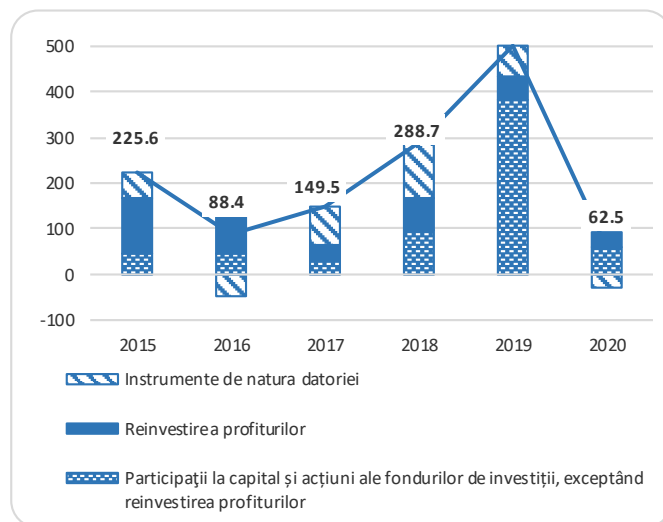
Investițiile directe au înregistrat intrări nete în valoare de 66,4 mil. dolari (de 7 ori mai puțin față de anul 2019), ca urmare a creșterii nete de pasive cu 62,5 mil. dolari, în timp ce activele nete s-au micșorat cu 3,9 mil. dolari.

Figura 4.8. Achiziția netă de active financiare a investițiilor directe pe instrumente, mil. dolari

Sursă: Banca Națională a Moldovei

Figura 4.9. Acumularea netă de pasive a investițiilor directe pe instrumente, mil. dolari

Sursă: Banca Națională a Moldovei

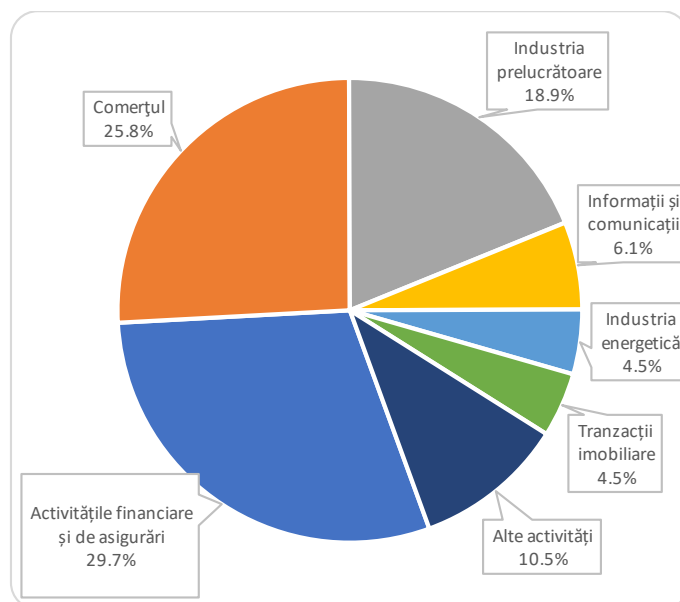
Stocul total de pasive sub formă de investiții directe acumulat la 31.12.2020 a fost evaluat la 4851,4 mil. dolari (în creștere cu 2,5% față de 31.12.2019), din care participațiile la capital dețin o pondere de 60,4%, împrumuturile de datorie – 39,6%.

Figura 4.10. Structura ISD pe activități economice (capital propriu) la 31.12.2020, %

În distribuția geografică a capitalului acumulat, investitorilor din țările UE le-au revenit ponderea majoră

- 82,2%, celor din țările CSI - 5,5%, altor țări - 12,3%. Principalii investitori străini în Moldova sunt originari din Cipru, Olanda, România, Franța, Rusia, Austria, Marea Britanie etc.

Principalele activități economice care au beneficiat de ISD sunt activitățile financiare și de asigurări (29,7%), comerțul (25,8%) și industria prelucrătoare (18,9% din stocul total de pasive a investițiilor directe sub formă de capital propriu). Alte activități care au atras investitori străini au fost informații și comunicații (6,1%), industria energetică (4,5%), tranzacții imobiliare (4,5%).

Sursă: Banca Națională a Moldovei

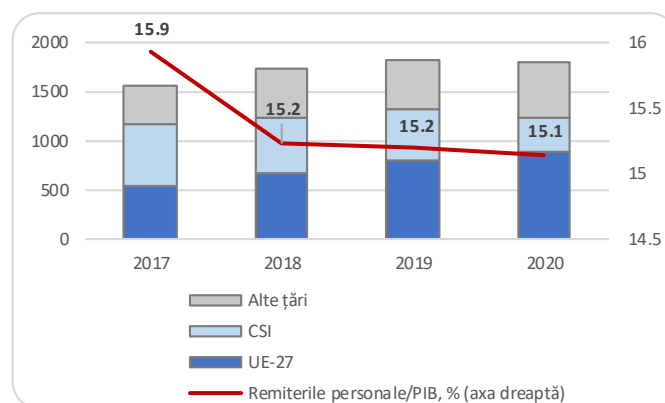
Activele oficiale de rezervă s-au majorat pe parcursul anului 2020 cu 637,4 mil. dolari, astfel contribuind pozitiv la modificarea totală a activelor țării.

Remiterile personale¹

Conform datelor statisticii Balanței de plăți, în anul 2020 volumul remiterilor personale primite de rezidenții Republicii Moldova a constituit 1810,4 mil. dolari (15,2% în raport cu PIB), fiind în diminuare cu 0,4% față de anul 2019.

Micșorarea remiterilor personale a fost determinată, totalmente, de reducerea fluxurilor din țările CSI de 33,8% față de anul 2019. Concomitent, fluxurile din UE și alte țări, au înregistrat o creștere respectiv, cu 11,9% și 14,3%.

Figura 4.11. Remiterile personale primite de rezidenții Republicii Moldova din străinătate, mil. dolari

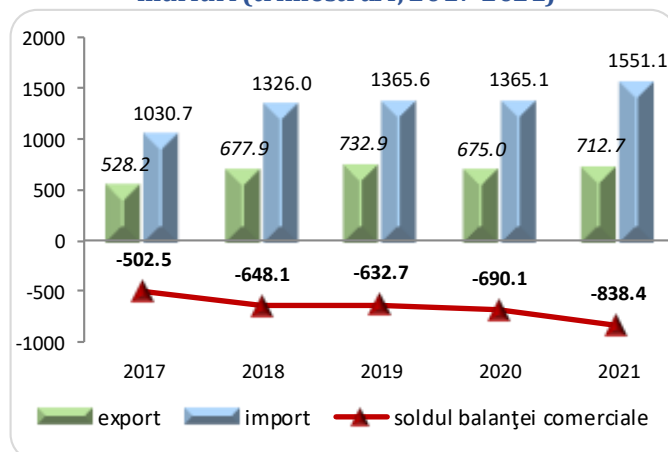
Sursă: Banca Națională a Moldovei

¹ Remiterile personale reprezintă un articol suplimentar la Balanța de plăți și reflectă valoarea remunerării nete a salariaților (excluzând cheltuielile lucrătorilor suportate în țara de prestare a muncii și unele taxe și impozite achitate de rezidenți peste hotare), a transferurilor personale și a celor de capital între gospodăriile casnice, indiferent de sursa de proveniență a acestora.

4.2. Comerț internațional cu mărfuri

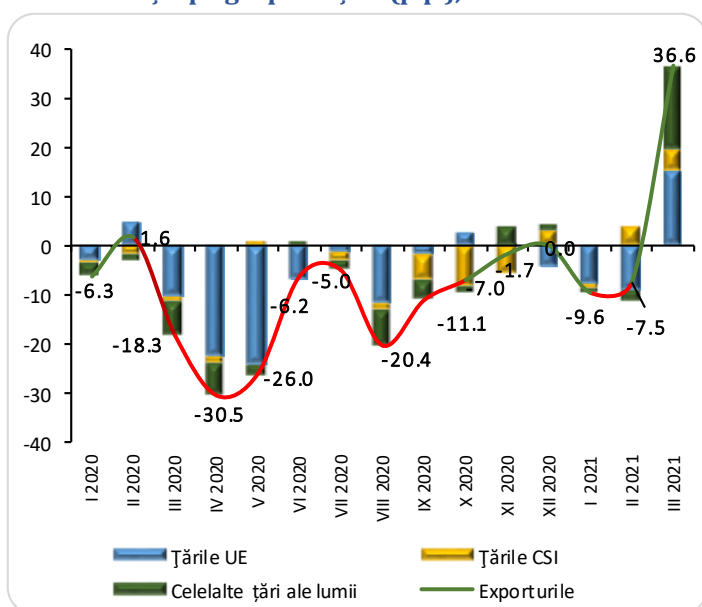
Valoarea totală a comerțului internațional cu mărfuri în trimestrul I 2021 a fost de 2263,8 mil. dolari SUA, înregistrând o creștere de 11,0% față de trimestrul I 2020, înregistrând creștere atât exporturile (FOB) cu 37,7 mil. dolari (+5,6%), cât și importurile (CIF) – cu 186 mil. dolari (+13,6%). În aceste condiții, deficitul balanței comerciale (FOB/CIF) a crescut cu 21,6%, de la nivelul de -690,1 mil. dolari (trimestrul I 2020) la -838,4 mil. dolari (trimestrul I 2021).

Figura 4.12. Evoluția comerțului internațional cu mărfuri (trimestrul I, 2017-2021)

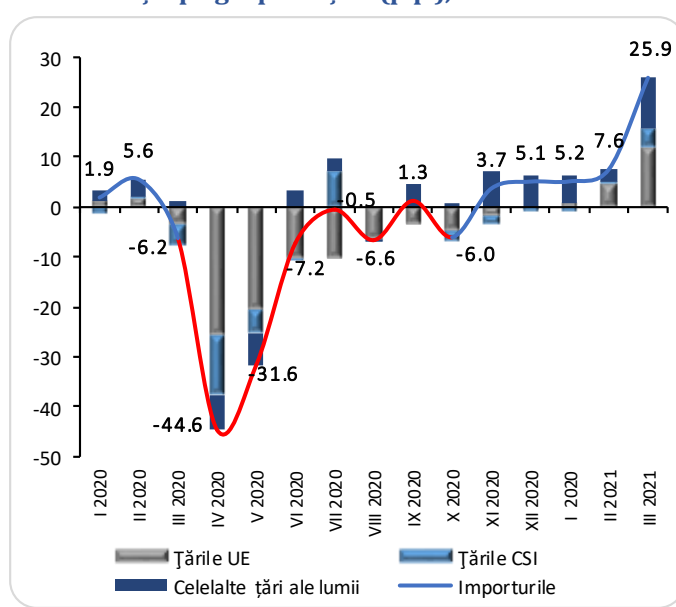
Sursă: Biroul Național de Statistică

Figura 4.13. Evoluția lunară a exporturilor (%) și contribuția pe grupe de țări (p.p.), în anii 2020-2021

Sursă: Biroul Național de Statistică

Figura 4.14. Evoluția lunară a importurilor (%) și contribuția pe grupe de țări (p.p.), în anii 2020-2021

Sursă: Biroul Național de Statistică

Factorii de influență:

- atenuarea treptată a impactului negativ al pandemiei COVID;
- relansarea economică în țările partenere, care a condus la creșterea treptată a cererii externe și, prin urmare, a exporturilor;
- restabilirea cererii interne față de bunuri din partea agenților economici și a populației;
- deficitul de producție agricolă ca rezultat al condițiilor meteorologice nefavorabile din anul 2020 a condus la creșterea importurilor.

4.2.1. Exporturi (FOB)

S-au diminuat exporturile spre țările UE

Principala destinație a exporturilor RM rămân **țările Uniunii Europene**, cu o pondere de 61,6%. Livrările de mărfuri către această grupă de state au înregistrat o scădere de 1,8% și au contribuit negativ la dinamica exporturilor cu 1,2 p.p. S-au diminuat exporturile de *Semințe și fructe oleaginoase* de circa 2,9 ori, *Cereale și preparate pe bază de cereale* – de circa 2,1 ori, *Legume și fructe* - cu circa 31% etc. Concomitent, s-a majorat exportul de *Fire, țesături, articole textile* – cu circa 35%, *Mobilă și părțile ei* – cu circa 26%, *Mașini și aparate electrice* – cu circa 20% etc.

Exporturile spre țările CSI și Celelalte țări ale lumii au crescut

Exporturile **spre țările CSI** s-au majorat cu 18,1%, deținând o pondere de 15,7% din total au contribuit pozitiv la dinamica exporturilor cu 2,5 p.p. Exportul de *Produce medicinale și farmaceutice*, cu o pondere de circa 17,5% din exporturi spre CSI, a sporit de circa 2,9 ori. S-a majorat de circa 8 ori exportul de *Petrol, produse petroliere*, astfel, ponderea acestuia în exporturi CSI a atins circa 9%. Totodată, au scăzut exporturile de *Cereale și preparate pe bază de cereale* - cu circa 15%, *Legume și fructe* - cu circa 13%, *Fire, țesături, articole textile* – cu circa 3% etc.

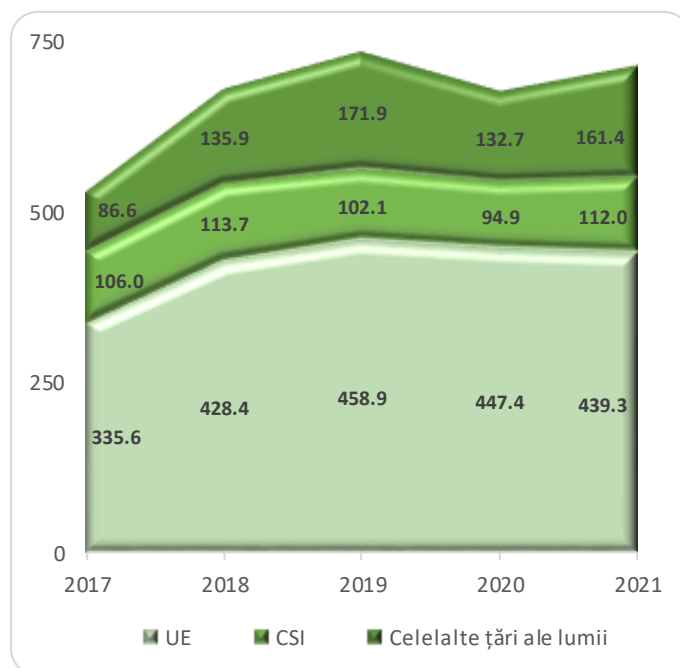
Celelalte țări ale lumii – exporturile către această grupă de țări au constituit circa 22,7% din total și au crescut cu 21,6%, contribuția pozitivă la dinamica exportului total a fost de 4,2 p.p.

Top 10 țări - principali parteneri comerciali ai RM au absorbit circa 78% din exporturi

România rămâne a fi unul din principalii parteneri comerciali ai RM. Exporturile spre această țară s-au majorat cu 2,9%. De asemenea, au crescut livrările spre Turcia de circa 1,6 ori, Ucraina – cu circa 28%, Federația Rusă – cu circa 25%, Germania – cu circa 13% etc.

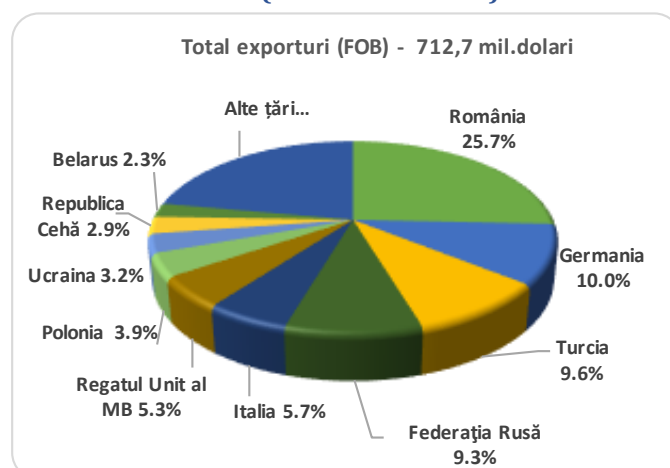
Concomitent au scăzut livrările spre Italia – cu circa 33%, ori, Republica Cehă – cu circa 13%, Polonia – cu circa 4% etc.

Figura 4.15. Exporturile cu mărfuri pe grupe de țări, mil. dolari (trimestrul I 2021)

Sursă: Biroul Național de Statistică

Figura 4.16. Principalele țări partenere, (trimestrul I 2021)

Sursă: Biroul Național de Statistică

Exportul pe secțiuni de mărfuri

Analiza exporturilor pe secțiuni de mărfuri pune în evidență faptul că circa 80% din principalele secțiuni de mărfuri au înregistrat creșteri ale livrărilor pe piața externă

Secțiunile de mărfuri care au contribuit pozitiv la dinamica exporturilor:

- **mașini și echipamente** – s-au majorat cu circa 42% (inclusiv *mașini și aparate electrice* – cu 18,1%)
- **produse chimice** – o creștere de circa 1,7 ori (inclusiv *produse medicinale și farmaceutice* – s-au majorat de circa 2,6 ori)
- **materiale brute necomestibile**, în creștere cu circa 20% (inclusiv *minereuri metalifere și deșeuri de metale* – o creștere de 6,1 ori).

Două secțiuni de mărfuri au influențat negativ dinamica exporturilor:

- **Produse alimentare și animale vii** (grupele: *cereale și preparate pe bază de cereale* s-a diminuat față de trimestrul I 2020 de circa 2,5 ori, *legume și fructe* – cu circa 23%, rezultat al condițiilor climaterice nefavorabile (seceta) din anul 2020.
- **uleiuri, grăsimi** (inclusiv: *grăsimi și uleiuri vegetale* - exportul acestora s-a diminuat cu circa 19%, roada afectată de seceta din vara anului 2020).

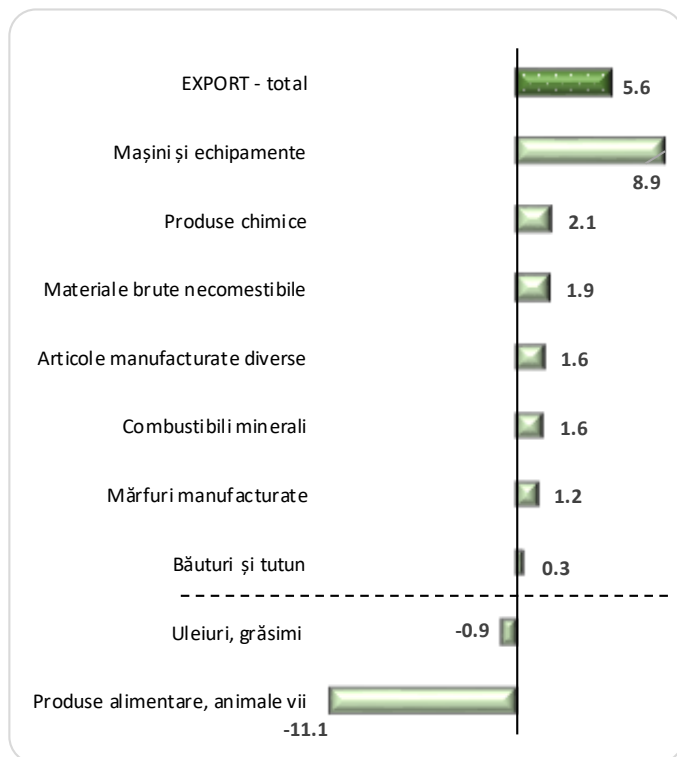
Comparativ cu trimestrul I 2020 s-a majorat ponderea secțiunilor de mărfuri:

- *mașini și echipamente (+7,3 p.p.)*
- *produse chimice (+1,8 p.p.)*
- *combustibili minerali (+1,5 p.p.)*
- *materiale brute necomestibile (+1,3 p.p.)*

Secțiunile de mărfuri, ponderea cărora s-a diminuat:

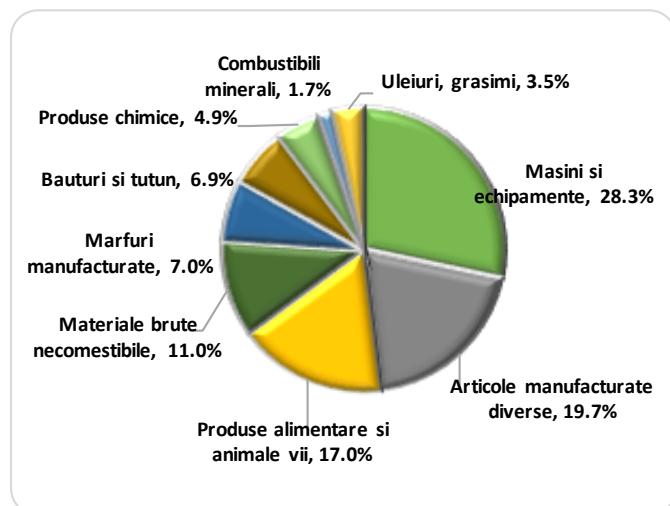
- *produse alimentare și animale vii (-12,0 p.p.)*
- *uleiuri, grăsimi (-1,0 p.p.)*

Figura 4.15. Gradul de influență la creșterea (+), scăderea (-) exporturilor (p.p.) pe secțiuni conform CSCI, rev.4, p.p. (trimestrul I 2021)

Sursă: Biroul Național de Statistică

Figura 4.17. Exporturile (FOB) pe principalele secțiuni conform CSCI, rev.4 (trimestrul I 2021)

Sursă: Biroul Național de Statistică

4.2.2. Importuri (CIF)

Au crescut importurile din toate grupele de țări:

Țările UE – cu o pondere de 47,2% în total import, au înregistrat o creștere de circa 13% și au contribuit pozitiv la dinamica importurilor cu 6,2 p.p. Practic, toate secțiunile de mărfuri au înregistrat creșteri, excepție importul de *Combustibili minerali, lubrifianți*, care s-a micșorat cu 1,5%. Astfel, s-a majorat importul de *Mașini și aparate electrice* cu circa 31%, *Mașini și aparate industriale* - cu circa 25%, *Produse medicinale și farmaceutice* - cu circa 18%, *Cereale și preparate pe bază de cereale* - cu circa 6% etc.

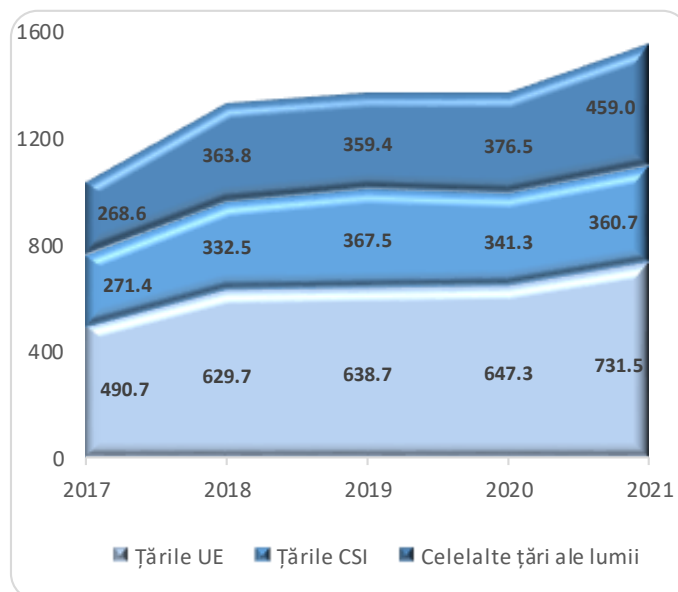
Țările CSI – pondere de 23,2%, o creștere de 5,7%. S-a majorat importul de *Vehicule rutiere* – de circa 4,8 ori, *Produse medicinale și farmaceutice* – de circa 2 ori, *Petrol, produse petroliere* – cu circa 32%, *Mașini și aparate electrice* – cu circa 40% etc. Au scăzut importurile de *Îngrășăminte minerale sau chimice* – cu circa 26%, *Gaz și produse industriale din gaz* – cu circa 10% etc.

Celelalte țări ale lumii, cu o pondere de 29,6%, au înregistrat o creștere de 21,9%, contribuția pozitivă la evoluția importurilor constituind 6 p.p.

Circa 77% de mărfuri au fost importate din top 10 țări - principali parteneri comerciali ai RM

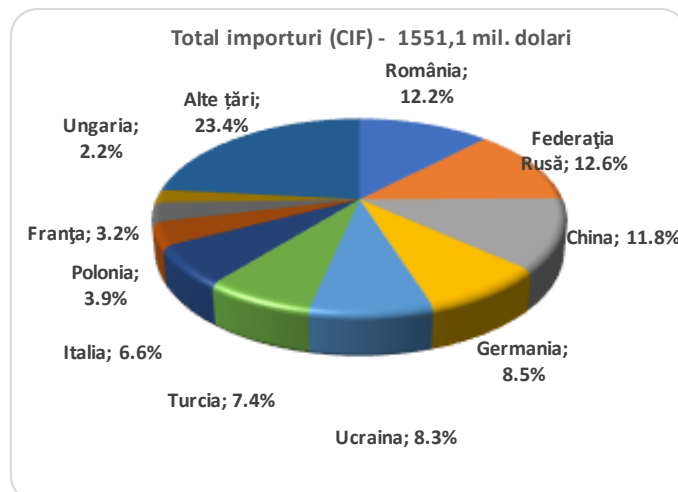
Din toate țările top 10 – principali parteneri comerciali ai RM importurile s-au majorat. Astfel, importurile din China sau majorat cu circa 34%, Italia – cu circa 25%, Turcia – cu circa 20%, Franța – cu circa 18%, România – cu circa 7,0% etc.

Figura 4.18. Importurile cu mărfuri pe grupe de țări, mil. dolari (trimestrul I 2021)

Sursă: Biroul Național de Statistică

Figura 4.19. Principalele țări parteneri, (trimestrul I 2021)

Sursă: Biroul Național de Statistică

Importul pe principalele secțiuni de mărfuri

Circa 86% din secțiunile de mărfuri au înregistrat creșteri ale valorii importurilor față de trimestrul I 2020 și, astfel, au influențat pozitiv dinamica importurilor:

- ↑ • **mașini și echipamente** - în creștere cu circa 33% (grupul *mașini și aparate electrice*, în creștere cu circa 37%, *vehicule rutiere* – cu 37% mai mult);
- **articole manufacturate diverse** – s-au majorat cu circa 29% (*îmbrăcăminte și accesorii* – în creștere cu circa 35%);
- **produse chimice** – în creștere cu circa 8% (*produse medicinale și farmaceutice* – s-au majorat cu circa 23%).

Două secțiuni de mărfuri au contribuit negativ la dinamica importurilor:

- ↓ • **combustibili minerali** - s-au diminuat cu circa 6% (grupul: *Gaz și produse industriale obținute din gaz*, în scădere cu circa 9%);
- **băuturi și tutun** – în scădere cu circa 7% (*tutun brut și prelucrat* – o diminuare de circa 30%).

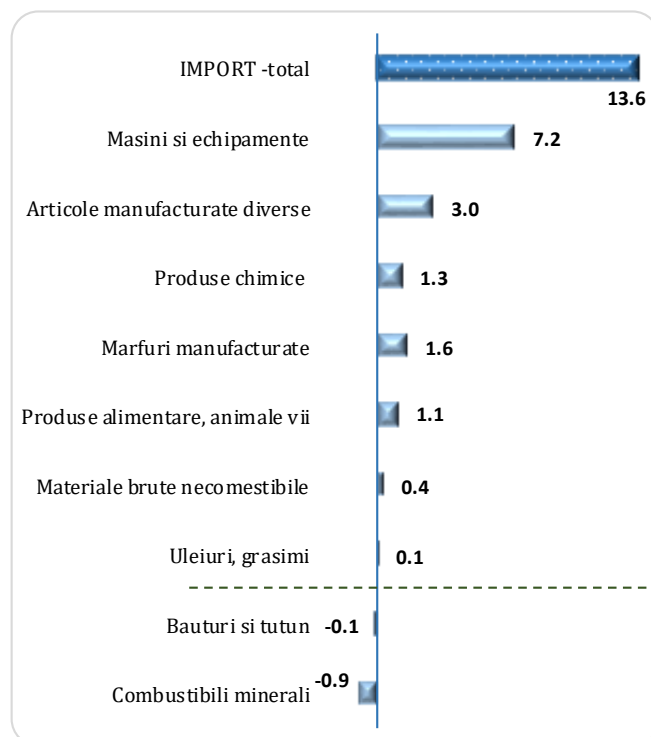
S-a majorat ponderea secțiunilor de mărfuri în total import comparativ cu trimestrul I 2020:

- ↑ • *mașini și echipamente* (+3,7 p.p.)
- *articole manufacturate diverse* (+1,4 p.p.)

Secțiunile de mărfuri ponderea cărora s-a diminuat față de trimestrul I 2020:

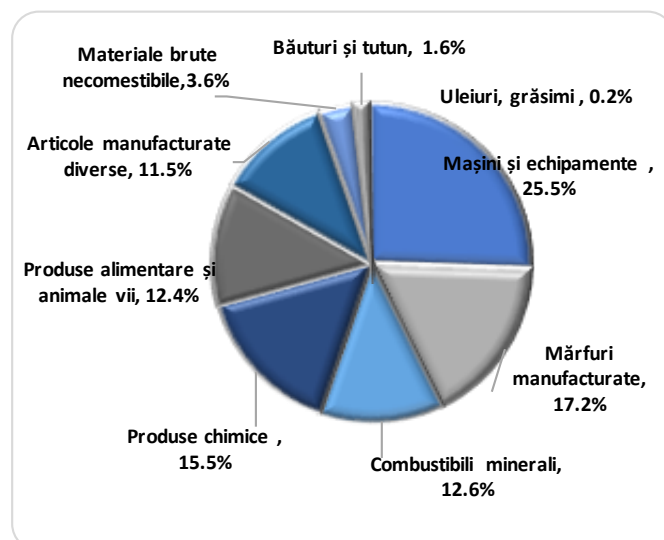
- ↓ • *combustibili minerali* (-2,6 p.p.)
- *produse chimice* (-0,8 p.p.)
- *mărfuri manufacturate* (-0,7 p.p.)

Figura 4.20. Gradul de influență la creșterea (+), scăderea (-) importurilor pe secțiuni conform CSCI, rev.4, p.p. (trimestrul I 2021)

Sursă: Biroul Național de Statistică

Figura 4.21. Importurile (CIF) pe principalele secțiuni conform CSCI, rev.4 (trimestrul I 2021)

Sursă: Biroul Național de Statistică

4.2.3. Indicii comerțului internațional cu mărfuri în trimestrul I 2021

Exporturi:

volumul fizic² s-a micșorat cu 7,0% față de trimestrul I 2020, din care în țările Uniunii Europene cu 12,6%. În țările CSI și în celelalte țări ale lumii s-a majorat cu 5,6% și 1,6%, respectiv.

valoarea unitară³ (prețurile) s-a majorat cu 13,6%, inclusiv în țările UE – cu 12,3%, în țările CSI – cu 11,9%, în celelalte țări ale lumii – cu 19,7%.

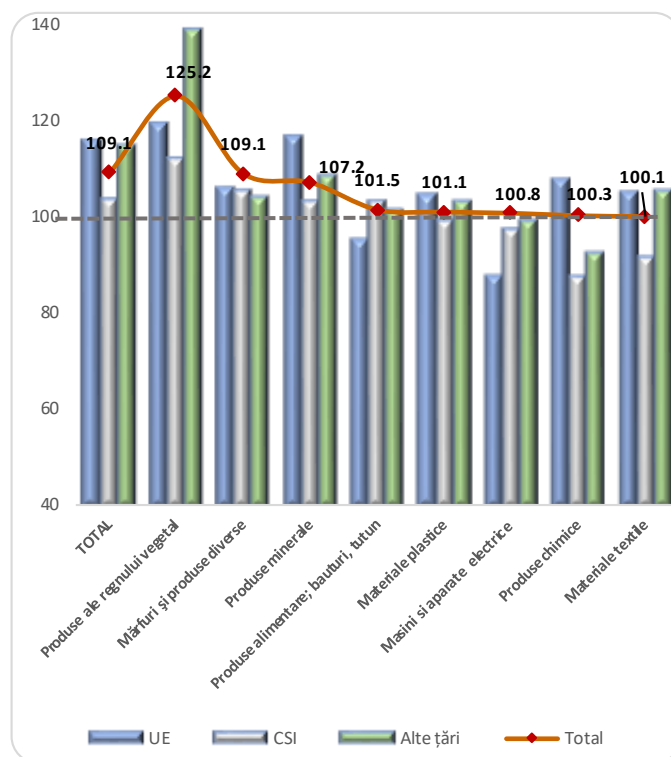
Importuri:

volumul fizic a crescut cu 9,2%, inclusiv din țările UE – cu 4,5%, din țările CSI – cu 9,5% și din celelalte țări – cu 17,0%.

valoarea unitară (prețurile) s-a majorat cu 4,1%, inclusiv din țările UE – cu 8,1%, din celelalte țări ale lumii – cu 4,2%, iar din țările CSI – s-a diminuat cu 6,5%.

Indicele raportului de schimb (în engl. „Terms of trade”)⁴ a constituit 109,1%: eficiența comerțului exterior s-a majorat comparativ cu trimestrul I 2020 (108,5%).

Figura 4.22. Indicele raportului de schimb pe secțiuni de mărfuri în trimestrul I 2021 (%)

Sursă: Biroul Național de Statistică, calculele MEI

² Indicii volumului fizic reflectă evoluția (creștere/descreștere) **cantității** de mărfuri exportate și importate. În Republica Moldova se calculează după formula Laspeyres.

³ Indicii valorii unitare indică evoluția (creștere/descreștere) **prețurilor** la mărfurile exportate și importate. Acest indice se calculează având la bază valorile unitare (medii) exprimate în dolari SUA, conform formulei Paasche. Baza de calcul utilizată pentru calcularea indicilor valorii unitare la mărfurile exportate și importate este anul precedent. Calcularea indicilor valorii unitare se efectuează în baza datelor obținute din declarațiile vamale separat pentru fiecare marfă, grup de mărfuri și pe total exporturi (importuri), în conformitate cu Nomenclatorul Mărfurilor. În mărfurile alese pentru calcul (mărfuri reprezentative) se includ toate mărfurile omogene, cu informații disponibile asupra cantității și costului, și prezente atât în perioada de raport, cât și în perioada de bază.

⁴ **Indicele raportului de schimb** reprezintă raportul dintre indicele prețului de export și prețului de import: dacă indicele este sub 100%, reprezentând deteriorarea indicelui, rezultă că prețurile de export sunt mai mici decât prețurile de import.

5. Sectorul social

5.1. Piața muncii

Forța de muncă (populația activă), care include populația ocupată și șomerii a constituit 867,3 mii persoane, cu 52 mii (5,7%) mai puțin față de anul 2019

Populația în afara forței de muncă:

- 59,7% din total populație de vârstă 15 ani și peste
- depășește forța de muncă de circa 1,5 ori!

Populația ocupată

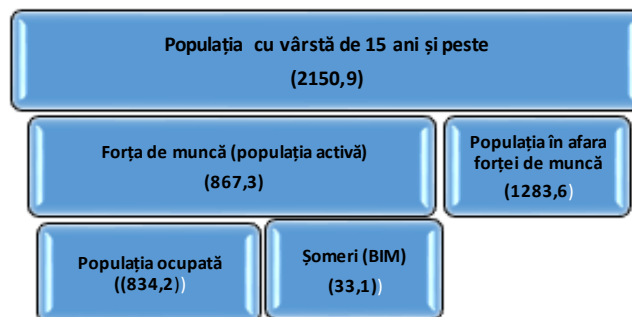
În anul 2020, practic în toate activitățile economice s-a micșorat numărul populației ocupate:

- *Comerț cu ridicata și cu amănuntul, Activități de cazare și alimentație publică* - cu 15,4 mii persoane (-9,4%)
- *Industrie* - cu 6,6 mii persoane (- 5,2%)
- *Agricultură, silvicultură și pescuit* - cu 7,0 mii persoane (-3,8%)

Primele 2 activități economice au fost cele mai afectate de restricțiile impuse de autorități întru combaterea răspândirii pandemiei Covid-19. Condițiile climatice nefavorabile din anul 2020 au afectat puternic sectorul agricol, ca rezultat s-a micșorat numărul populației antrenată la colectarea produselor vegetale.

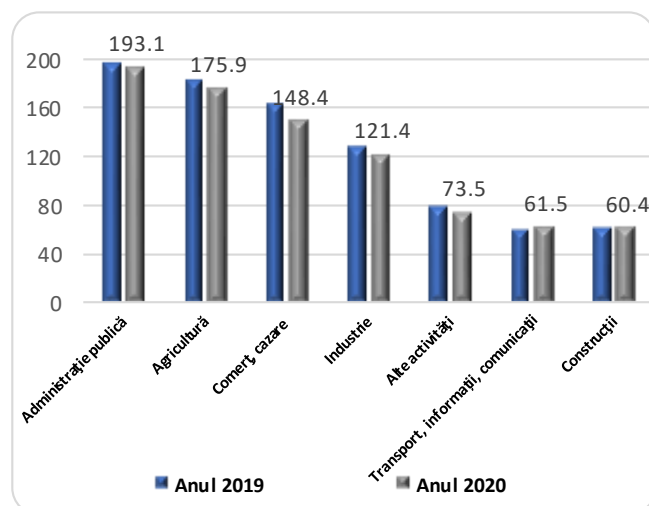
Relansarea activității în sectoarele economiei naționale a contribuit la reducerea numărului de someri. Astfel, numărul de **șomeri înregistrați** la oficiile forței de muncă în ianuarie-aprilie 2021 a scăzut cu circa 23% comparativ cu ianuarie-aprilie 2020 și a constituit 13,9 mii persoane. Doar circa 19% din aceștia au fost plasați în câmpul muncii.

Figura 5.1. Repartizarea populației de 15 ani și peste (anul 2020), mii persoane

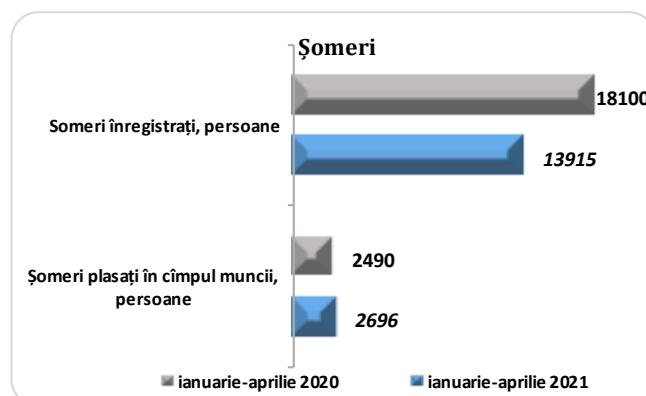
Sursă: Biroul Național de Statistică

Figura 5.2. Populația ocupată pe activități economice, mii persoane

Sursă: Biroul Național de Statistică

Figura 5.3. Numărul șomerilor, persoane

Sursă: ANOFM

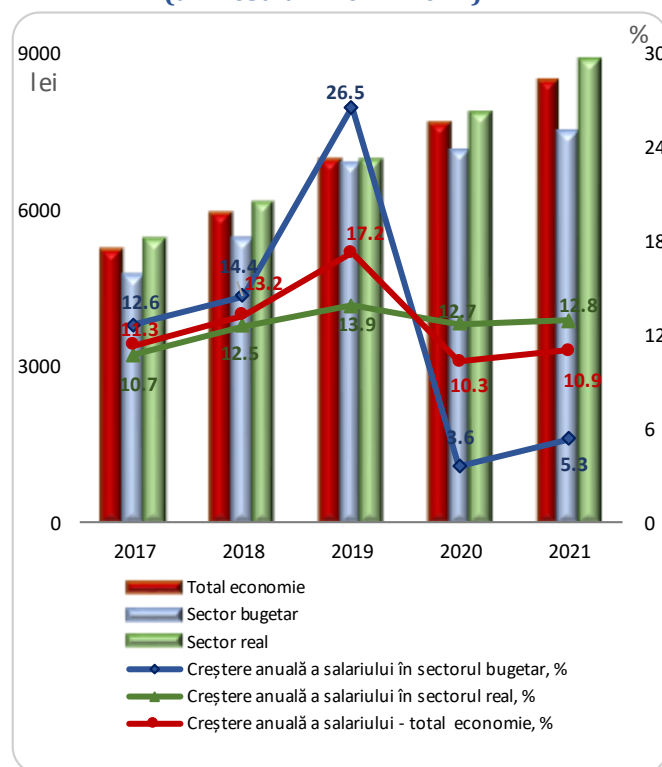
5.2. Remunerarea muncii

↑ **Câștigul salarial mediu lunar brut** al unui salariat din economia națională în trimestrul I 2021 a constituit 8468,6 lei și s-a majorat cu 10,9% în termeni nominali și cu 10,0%, în termeni reali față de trimestrul I 2020. Exprimat în valută străină acesta a constituit circa 401 Euro sau 484 dolari SUA.

↑ **Sectorul bugetar** – 7463 lei, în creștere cu 4,5% în termeni reali. Ritmul de creștere al salariului, în termeni reali, se datorează bazei joase de calcul în trimestrul I 2020, precum și IPC mediu în trimestrul I 2021 (100,78%).

↑ **Sectorul real** – 8839,8 lei, cu 12% mai mult (în termeni reali), rezultat al influenței următorilor factori: efectele pandemiei COVID-19 (scăderea numărului salariaților cu 0,4%), IPC mediu (trimestrul I 2021-100,78%)

Figura 5.4. Evoluția câștigului salarial mediu pe economie, sectorul bugetar și real, (trimestrul I 2017-2021)

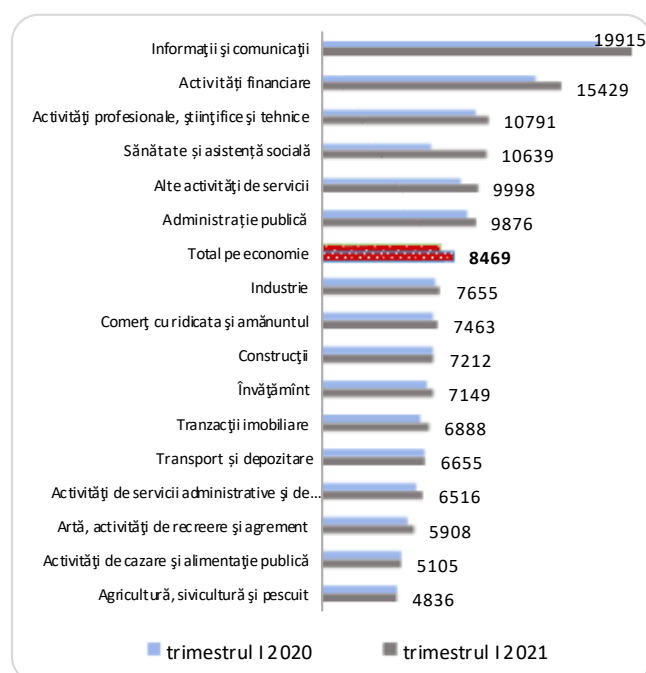
Sursă: Biroul Național de Statistică

Salarii mai mari decât media pe țară au fost achitate în activități precum: Informații și comunicații (de circa 2,4 ori), Activități financiare și de asigurări (1,8 ori), Activități profesionale, științifice și tehnice (+27%), *Urmare majorării cu 30% din 1 septembrie 2020 și cu 30% din 1 ianuarie 2021, salariul mediu din sănătate și asistență socială a depășit cu circa 26% salariul mediu pe economie, iar comparativ cu trimestrul I 2020 s-a majorat de circa 1,5 ori.*

Salarii mai mici au fost achitate în Agricultură (circa 57% față de media economie), Activități de cazare și alimentație publică (60%), Artă (70%), Tranzacții imobiliare (81%), Învățământ (84%), Comerț cu ridicata și amănuntul (88%) etc.

O singură activitate economică *Activități de cazare și de alimentație publică* a înregistrat scădere a câștigului salarial mediu lunar, fiind afectată de restricțiile impuse de autorități, urmare măsurilor de protecție a sănătății și de prevenire a răspândirii COVID-19 în anul 2020 și trimestrul I 2021.

Figura 5.5. Câștigul salarial mediu lunar pe activități economice, lei

Sursă: Biroul Național de Statistică

5.3. Veniturile și cheltuielile populației

Veniturile disponibile medii lunare ale populației în anul 2020 au constituit în medie pe o persoană 3096,6 lei, în creștere cu 7,5% (în termeni nominali) față de anul 2019, din acestea:

- venituri disponibile bănești – 2875,1 lei (92,8% din total)
- venituri disponibile în natură – 221,5 lei (7,2%).

Veniturile lunare ale populației din *mediul urban* pentru o persoană au constituit 3695,2 lei, de 1,4 ori mai mari comparativ cu veniturile populației din mediul rural. Principalele surse de venituri:

- activitatea salarială – 61,0%
- prestațiile sociale – 17,9%.

În *mediul rural* veniturile lunare ale populației au constituit 2702,2 lei. Principalele surse de venituri:

- activitatea salarială – 40,5%;
- prestațiile sociale - 20,7%
- transferurile din afara țării - 16,1%
- activitatea individuală agricolă – 15,2%.

Cheltuielile medii lunare de consum ale populației în anul 2020 au constituit în medie pe o persoană 2791,2 lei, practic la nivelul anului precedent.

În *mediul urban* cheltuielile de consum ale populației au fost în mărime de 3488,8 lei, de 1,5 ori mai mari față de cheltuielile populației din mediul rural. Principalele cheltuieli în mediul urban:

- asigurarea consumului de produse alimentare, 39,8% din total cheltuieli lunare de consum;
- dotarea și întreținerea locuinței – 21,1%;
- îmbrăcăminte, încălțăminte - 8,4%;
- transport - 6,3%
- servicii de sănătate – 5,3% etc.

În *mediul rural* cheltuielile de consum ale populației au constituit 2331,6 lei. Principalele cheltuieli:

- produse alimentare - 44,2% din total;
- dotarea și întreținerea locuinței – 22,3%;
- îmbrăcăminte, încălțăminte - 9,3% etc.

Secția modelare și prognozare economică, 07.06.2021

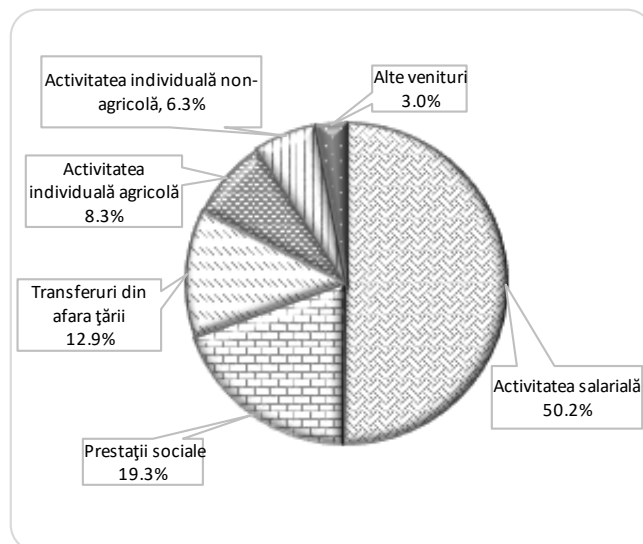

0 22 250 - 632

0 22 250 - 626

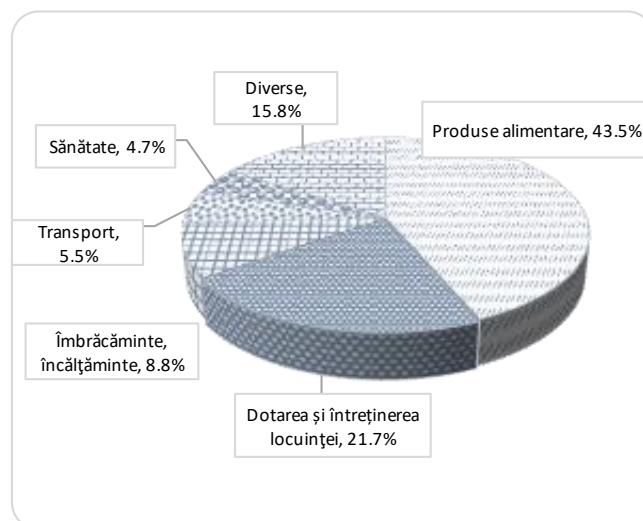
0 22 250 - 627

Figura 5.6. Structura veniturilor disponibile în anul 2020, %

Sursă: Biroul Național de Statistică

Figura 5.7. Structura cheltuielilor de consum în anul 2020, %

Sursă: Biroul Național de Statistică